

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejeman mesečno . . . 1.30

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 33 v
za dva- in večkrat . . . 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga voznik red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Italijani na razvalinah Gorice.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. avgusta. Uradno se poroča: Ljuti boji na prostoru pri Gorici trajajo dalje. Včeraj popoldne so dosegli sovražni posamezni oddelki mesto. Na hribu Sv. Mihaela in pri Sv. Martinu so odbile naše čete ponovne napade z najtežjimi izgubami Italijanov. Kraljevi ogrski Szekesfehervarski honvedski pešpolk št. 17 se je pri tem posebno izkazal.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dogodki na morju.

Dunaj, 9. avgusta. Uradno se poroča: V noči od 8. na 9. avgusta je skupina pomorskih letal zelo uspešno metala bombe na sovražne baterije ob izlivu Soče in na sovražno letališče Gorgo pri Gračežu. Več bomb je zadelo v polno. Kljub najljubejšemu obstreljevanju so se letala vrnila nepoškodovana.

Poveljstvo mornarice.

V težkih dneh.

Goriško, 8. avgusta 1916. Strahoviti boj za našo Goriško in Gorico traja z nezmanjšano silovitostjo naprej. Topovi grme neprestano, Italijani obstreljujejo sistematično po načrtu vse kraje ob fronti. Zdi se, da hočejo to našo zemljo zasuti z granatami. Vedno nove in nove množice poganjajo v boj. Njihove izgube so velikanske. Naši junaki se bijejo kot levi. Topovi so grmeli celo noč in grme neprestano. Veliko število italijanskih ujetnikov je padlo tudi danes v naše roke. Sinoči se je posrečilo Italijanom, da so udrli na »male Rojce«, toda nocoj ponoči so jih naši vrgli nazaj. Istotako se jim je posrečilo, da so zasedli naše postojanke na Sabotinu. Nocoj ponoči so bili z ženjalno izvedenim napadom zopet vrženi nazaj. Pri napadu so sodelovali naši letalci. Danes zjutraj je bil Sabotin zopet v naših rokah. Ob tej priliki so udrli mladane v Solkan.

Solkan so zapustili ljudje šele danes zjutraj. Č. g. solkanski kaplan Likar je pripovedoval, da je Solkan pogorišče in kup razvalin. »Fama crescit eundo«. — To so težki in bridki prizori. Ravno kar sem srečal na cesti dva vojaka, artiljerista, ki sta peljala na rokah voz. Blizu Šempetra jim je granata ubila konja. Ona sama sta ostala neranjena. — Topovi grme, besne naprej. —

Goriško, 9. avgusta.

Gorico so evakuirali 6. t. m. V Gorico je takrat smelo samo še oboroženo vojaštvo. Zadnja je zapustila Gorico zvečer okoli 9. ure policija z Dandinijem. Vrli poštni voznik Slamič, ki je oskrboval že leto dni pošto zvezo med Gorico in zaledjem, je komaj ušel smrti.

»Laški« sprehod v Gorico.

Včeraj zvečer je prišla v Ljubljano uradna brzojavka, da so 8. t. m. popoldne dosegli sovražni posamezni oddelki Gorico? Našli niso Gorice. Dobili so kupe podrtih, kadečih se razvalin. Bila je to baje laška patrulja, o kateri pripovedujejo begunci, da je umorila neko rodbino, ki ni hotela izdati podrobnosti o Avstrijcih. Lahi so si ob izbruhu vojne domisljali, da bodo kakor na prijazen »sprehod« prišli v »Gorizio« in da se bodo zanje prave težave pravzaprav pričele še le daleč za Ljubljano. Kako »lahko« so si Italijani to predstavljali.

Naročilo italijanskega višjega vojnega vodstva, ki se je našlo pri ujetnikih in padlih prve dni bojev l. 1915 se je glasilo: 5. junija bitka ob Soči, 6. junija v Gorici. »Gorizio« so morali sami porušiti, prišli so sedaj po polmilijonskih žrtvah pogledat na svoje razvaline. Metali so zadnje dni samo zažigalne granate v Gorico Predmetste sv. Roka je vse požgano, mnogo mrličev, tu sem so Lahi posebno ostro streljali na ce-

sto, ki vodi v št. Peter in vipavsko okolico. Korn je porušen. Via Vetturini (kjer je stal Gregorčičev Dom, šolski Dom, malo seme-nišče), ulica sv. Antona (cerkev sv. Antona Novega), Via Formica vse uničeno od laške besnosti. Vojašnica na Travniku, Stolna cerkev, cerkev sv. Ignacija, hiša nasproti vojašnice (Ušajeva) v razvalinah. Gosposke ulice ni. Uničil jo je ogenj.

Več sto oseb je v Gorici mrtvih in ranjenih.

Laška besnost je bruhalo te dni iz topov tudi na Osek, Šempas, Prvačino, Rihemberk, Dornberg, Nabrežino. V Rožni dolini, Ajševici in na Mirenski cesti so Lahi delovali z zapiralnim ognjem.

Pri Podgori so Italijani napravili predore in jih razstrelili. Podgora je bila. Tako se jim je končno posrečilo priti na Sabotin in Oslavje. Mostove pri Gorici so naši sami razstrelili.

Poleg Gorice je ljudstvo zapustilo Solkan, Kronberg, št. Peter, Gornjo in Dolnjo Vrtojbo, Bilje, Renče, Štandrež, Volčjo Drago.

Vlaki beguncev, ki so se peljali mimo Ljubljane so šli v Lipnico. Danes zjutraj je bil na južnem kolodvoru v imenu deželne vlade dvorni svetnik Laschan. Begunci so bili postreženi s kavo.

Italijani bi mnogo ne pridobili, ako bi že prve dni vojne vkorakali v Gorico. Znano je, da naši prvotno Gorice niti braniti niso hoteli. Po našem mnenju strategično položaj s tem, da je nekaj laških oddelkov prišlo pokukati v Gorico, ni za nas slabši, ampak boljši, Gorica je sedaj med frontama. Sovražnik bi se moral tako bojevati s hrbtom proti vodi, kar je doznano najslabši položaj. Tudi ni verjetno, da bi se Italijani v Gorici ustalili. To bi bil pekel zanje. Italijani so prišli, trdno upamo le bližje svojemu grobu, zeleni Soči. Zaupamo v prerokbo Gregorčičev! Iz razvalin »Gorizie«, pa bo vstala zopet naša Gorica, prosta vseh starih spon, vseh starih razmer, v katerih se je po njej pasel irendentizem in po katerih se Avstrijcem nikdar ne bo tožilo. Italijani so »Gorizio« sami porušili, Avstrija si bo zgradila novo avstrijsko Gorico!

Naša vera v pravično stvar Avstrije in zato v končno zmago ostane trdna! Zato le pogum in verujmo na vstajenja dan, katerega nam je prerokoval pesnik ob Soči. Tudi v teh dneh ne poznamo jadikovanja — namesto tega stopimo vsi v zaledju na dan s praktičnim delom z delom za naše begunce. Tako pokažimo, da se zavedamo položaja in da naš narod v vsakem položaju se resno zaveda svoje dolžnosti do domovine. Pomagajte zato vsi z novimi obilnimi darovi goriški posredovalnici za begunce v Ljubljani! Tako bode v sedanjem trenutku pokazali, da imate v srcu srce za našo Goriško.

× × ×

Najnovejšo uradno poročilo nam pove, da so posamezni italijanski oddelki dosegli Gorico. Toda ne, Lahi niso vzeli Gorice, kajti te ni več, zasedli so le ostanke Gorice: razvaline in pogorišča. Ogledali si bodo sedaj lahko od bližje barbarstvo, ki so je izvršili nad biserom naše lepe Goriške.

Skoro 15 mesecev se je junaštvu naših čet posrečilo odbijati vse napade na Gorico, četudi z najtežjimi izgubami. Goriško območje ima svojo zgodovino, katero bomo mogli ceniti šele po vojski. Navdušenje naših hrabrih čet, njih trdna volja, da ne prepušče sovražniku pedi zemlje več, kot je bilo to iz strategičnih ozirov potrebno, uprav ta krepka volja in brezprimerno junaštvo naših čet je doseglo, da se je mogla kljub premoči, kljub divjemu ognju velikanskega števila topov držati prva postojanka, o kateri so svi strokovnjaki sodili, da je ne bo mogoče držati. In držali so to postojanko naši junaki skoro

15 mesecev, dokler niso bili vsi jarki tako razstreljeni, da niso nudili nobenega kritja več. In še tedaj jih niso prepodili Italijani, zapustili so postojanko le na povelje vojnega vodstva, da se preprečijo ogromne žrtve, katerim so bili izpostavljeni. Najlepši dokaz za to je, da so še v zadnjih bojih za goriško območje ujeli nad 4000 Italijanov.

Vsled izpraznitve goriškega območja naša bramba na Primorskem gotovo ni manjša, marveč še ugodnejša. Posest mesta, ki ni drugega kot kup razvalin, je za sovražnika v vojaškem oziru brez vrednosti. Tako so imeli strategji čisto prav, da so preprečili žrtve, ki so, državi ohranjene, več vredne, kot žalostni ostanki nekoč cvetnega mesta ob Soči. To naj omili čustva, ki se nehotе vsakemu vsiljujejo ob tem poročilu.

Navali pri Podgori.

Dunaj, 9. avgusta. Iz vojnega tiskovnega stana: Dva dni in dve noči so naskakovale divje množice Italijanov višino Podgora pred Gorico. Hrbet te gore, na kateri že dolgo časa ne stoji več nobeno drevo, na katerem se raztezajo jarki, kakor da bi jih bil izril krt, tvorijo eno najkrvavejših bojišč sedanje svetovne vojske. Videl je včeraj in predvčerajšnjim najbolj krvave boje, ki so se bili celo leto. Hekatombe Italijanov pokrivajo goro; predno so se naši umaknili, so ujeli še 72 častnikov in 2900 mož. Slavni velblodni hrbet se je žrtvoval, da se dobe boljša kritja.

Mostove čez Sočo, ki so se nahajali že dolgo pod krogliami sovražnika, so zleteli v zrak. Oblaki, ki so jih povzročile razstrelbe, so nudile zaželeni zid med prijatelji in sovražniki. Soča meji zdaj nas od Italijanov. Tudi tu kakor na večjem delu bojne črte na Krasu smo si izbrali levi breg Soče kot naravno obrambo.

Mesto Gorica se nahaja torej v omrežju naše nove bojne črte; četudi smo izpraznili ključ, držimo še mrtvo mesto razvalin; junaštvo posadke ključa ni moglo zabraniti, da bi ne bilo mesto zrušeno.

Nove postojanke.

Dunaj, 9. avgusta. Iz vojnega tiskovnega stana se javlja o izpraznitvi ključa do Gorice: Zvečer se je pokazalo, da se morajo izprazniti postojanke, ki jih je popolnoma zrušil ogenj topov. Previdno se je vse pripravilo za umikanje, ki se je izvedlo ponoči. Postojank skoraj ni bilo mogoče več spoznati, ko so jih morali naši zapustiti. Naši topovi so krili umikanje naših čet na levi breg Soče. Razstrelili smo tudi mostove čez Sočo pred Gorico. Naše čete so zasedle nove postojanke na vzhodnem bregu Soče, na zahodnem robu mesta Gorice, ki je tudi včeraj vsled ognja italijanskih topov težko trpelo; na mesto se že strelja trije dni. Ključ do Gorice se je izpraznil, da se izognemo izgubam hlabre posadke, ki bi bile brez koristi, ker bi njena heroična vztrajnost v najtežavnejšem položaju itak ne bila rešila mesta pred valedičnim uničenjem po italijanskem topništvu.

Izpraznitev ključa do Gorice.

Vojni tiskovni stan, 8. avgusta. (Po vojno tiskovnem stanu potrjeno poročilo vojnih poročevalcev). Italijani so pričeli 6. t. m. zjutraj uničevalno streljati s topovi na ključ do Gorice in na višino pri Podgori. S kratkimi odmori so streljali ponoči in podnevi; popolnoma so razbili strelske järke, kritja in bivališča junaške posadke. Od 6. t. m. popoldne dalje je italijanska pehota divje in neprestano napadala; oddelek za oddelkom je naskakoval naše postojanke od Podgore do Pevme. Naše čete so se junaško vojskovala, ujele so 72 častnikov in nad 2900 mož, a ponoči od večera na danes je opešala njih brambna moč. V popolnoma razbitih jarkih so vztrajale skoraj popolnoma brez kritja, dokler se jim ni zapovedalo, naj izpraznijo postojanke, ki jih ni bilo mogoče več držati.

Pionirji razstrelili mostove čez Sočo.

Ponoči, ko je prišel že zadnji mož na levi breg Soče, so razstrelili pionirji mostove čez Sočo. Cela posadka se je umaknila na levi breg, kjer leži mesto Gorica. V zadnjih urah, ko je smatralo vojno vodstvo, da je postal položaj posadke na desnem bregu Soče nevaren, se je odločilo, da umakne čete, ker ključ do Gorice itak ni mogel kriti mesta proti barbarskemu obstreljevanju »odrešiteljev« mesta. Laško topništvo je bilo povodom zadnjih napadov ojačeno, višine in doline onstran Soče so bile nasejane s topovi vseh vrst. Z velikanskimi izgubami so zdaj osvojili Italijani tisti kratek kos naše postojanke, ki smo ga držali, odkar se je pričela vojska z Italijo v bolj težavnih razmerah, kakor bodi si katerokoli drugo naših predpostavok. Izpraznili smo ta kos prostovoljno, ker smo se hoteli izogniti prelivanju krvi, ki bi se bila prelivala brez sadu, ker ta kos bojne črte ni mogel preprečiti, da bi ne bili Italijani uničili Gorice.

Pomen ključa do Gorice.

Berlin, 9. avgusta. »B. T.« se poroča glede na izpraznitev ključa do Gorice: Junaška posadka ključa do Gorice se je 14 mesecev junaško držala v svojih postojankah, ki jih, ko se je pričela vojska, ni nameravala držati. V načrtu je bilo marveč, naj bi bili držali prvo obrambno črto, ki se razteza na levem bregu Soče.

Berlin, 9. avgusta. O izgubi ključa do Gorice piše berlinski »Lokalanzeiger«: Izguba naj se ne podcenjuje, a tudi ne precenjuje. Če so tudi avstrijske čete izgubile začasno ena izpadna vrata, bo to le še lahko usodno za Italijane, če bodo tu poizkušali priti v dolino ob Soči. Glede na vojsko samo ostane italijanski uspeh le navidezen, kljub nesreči glede na mesto Gorice.

Dunaj, 9. avgusta. »Fremdenblatt« piše o izpraznitvi ključa do Gorice: Dalekosežnega pomena ta odredba ni. Ko se je popustila naprej štrleča postojanka ključa do Gorice, gre zdaj obrambna črta ob Soči; obrambno moč ojačuje zapreka reke pred vojno črto. Način obrambe ne trpi niti v svoji sili in tudi ne glede na taktičen in z ozirom na strategičen nastop.

Major Hueber o izpraznitvi ključa do Gorice.

Budimpešta, 9. avgusta. V »Pester Lloyd« piše vojaški kritik major Hueber o izpraznitvi ključa do Gorice: Odkritost nam veleva priznati, da je neprijetna misel priznati Italijanom kak uspeh. Če že to mora biti, rajši vsakemu drugemu poštenemu sovražniku, a nasproti temu nezvestemu zavezniku je to težko. Pamet mora sicer soditi, da je čudež, ker se ni zgodil ta dogodek že pred enim letom. Opozorjati se mora na to, da so bili tamonji kraji že dolgo časa izpostavljeni najstrašnejšim napadom. Za Italijo je to edin viden uspeh enoletne vojske njih velike vojne sile nasproti drobci naših bojnih sil.

Razvaline Gorice za vse večne čase neminljive priče avstrijskega junaštva.

Dunaj, 10. avgusta. (Kor. ur.) »Fremdenblatt« daje duška svojemu boleznemu čuvstvu o usodi mesta Gorice; razvaline tega mesta bodo v vseh večnih časih neminljive priče avstrijskega junaštva. Razvaline Gorice bodo tudi priče bodočim časom večne sramote in graje Italiji, tisti Italiji, ki je zakrivila prehudobno kršitev zvestobe pod pretvezo, da hočejo osvoboditi svoje nerešene rojake, ki pa je cvetoče mesto, katerega je, kakor je trdila, hotela rešiti od barbarov, izpremenila v razvalino. List naglašja, da vojska ni odločena, ker so prišle laške čete v Gorico in da tudi ni odločena bodoča usoda tega mesta. Tisti duh, ki navdaja duše branilcev Gorice in ki živi v naši armadi, nam z gotovostjo jamči, da ne more nobena sovražna premoč premagati naše armade.

× × ×

Italijansko uradno poročilo.

7. avgusta. Pred Bovcem in Sočo delujejo trajno topovi. Na planoti Asiago je sovražnik na robovih Monte Zebio zrušil z razstrelbo podkopa neko naše opirali-

žče; napad, ki je sledil, je ustavil ogenj naših topov.

V odseku Tofana so se polastile naše čete močne postojanke, ki nadvladuje zvezo med dolino Travenanges in potokom Sare (Gader).

Naše topništvo nadaljuje obstreljevanje krajev v zgornjem delu doline Dogna in vojaške objekte v Trbižu (Rajbl) in v Tolminu.

Ob spodnji Soči so napadle včeraj naše čete na nekaterih točkah močne sovražne postojanke; v odseku pri Trziču se je nadaljevala krepka, dne 4. t. m. pričeta ofenziva proti kotama 85 in 121. Po obstreljevanju, ki je bilo glede na ogenj intenzivno in ki je čudovito zadevalo, je naša pehota naskočila in vzela nekaj črt sovražnih kritij. V odseku pri Trziču so v trdem boju kolesarski oddelki bersaglierskih bataljonov 3., 4. in 11. vzeli skoraj celo višino kote 85 in so jo držali krepko proti ljutim protinapadom sovražnika.

Ujeli smo približno 3600 mož, med njimi 100 častnikov, 1 polkovnik-polkovni poveljnik in 1 major generalnega štaba sta med njimi. Zaplenili smo eno baterijo treh topov, približno 10 strojnih pušk in veliko drugega bojnega blaga.

Lastna skupina Capronijev je kljub neugodnim razmeram v zraku obstreljevala železniško križališče Opčina in je pregnala sovražna pomorska letala, ki so se dvignila na obrambo; eno lastno letalo se ni vrnilo, ostala niso poškodovana.

Nameravani sunek Italijanov na južnem Tirolskem.

Lugano, 9. avgusta. Listi javljajo o neposredni ofenzivi Italijanov. Boji ob Soči naj bi prikrili italijanske načrte proti Tridentinskemu, posebno proti mestu Roveret. Ta razmišljanja potrjuje »Italia«, ki napoveduje, da se nahajamo v predvečer velikih dogodkov. Sovražnik se le brani, tudi njegovi napadi so obrabmbnega značaja. Pomnoženo delo avstrijskega topništva namerava le da zavira pričeto veliko ofenzivo Italijanov. List piše dalje: Pripoznati moramo, da so Avstrijci izredno bogato preskrbljeni z bojnim materialom, katerega modro izrabljajo.

Vojska z Rusi.

Novi uspehi v Bukovini. - Hudi boji v Volini i.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. avgusta. Uradno se poroča:

Bojna črta podmaršala nadvojvode Karla.

Pri Capulu v Bukovini je bil sovražnik vržen proti severu. Ob gornjem Prutu so pridobile naše čete višine vzhodno od Vorohite. Kot posledica predvečerašnjih bojev so se tudi pri Otiniji bojujoče se čete umaknile proti zahodu v pripravljeno postojanko. Boji na tem prostoru so tudi včeraj ves dan trajali z nezmanjšano srdistostjo.

Na južnem krilu armade generala grofa Bothmerja so c. in kr. polki odbili več močnih napadov. Število južno od Zalošč ujetih Rusov je poskočilo na 12 častnikov in 976 mož.

Bojna črta maršala pl. Hindenburga.

V Voliniji so boji vnovič postali silnejši. Tako pri armadi generalnega polkovnika Tersztaszkega, kjer so bili Rusi mestoma s protinapadom vrženi, kakor tudi pri Kiselinu in ob kolenu Stohoda pri Kašovki vodi sovražnik v globokih črtah svoje množice, med njimi sibirskimi in gardne čete, k napadu. Bil je povsod, mnogokrat v boju moza z možem vržen. Kakor pri samomorilnem vodstvu sovražnika drugače ni mogoče, je predpolje naših postojank prenapolnjeno z ruskimi trupli. Južno od Stobihve so se zopet izjalovili ruski poskusi, da bi prekorčili vodo. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala pl. Hindenburga.

Na severnem koncu Kurskega smo zadali danes zjutraj z našim ognjem večjemu številu sovražnih torpedov, parnikov in jadrnic težko škodo in smo jih pregnali.

Preprečili smo prekoračevalne poizkuse Rusov vzhodno od Friderikova in odbili med Višnjevkega in Naroškega jezera močnejše poizvedovalne oddelke.

Boj s topovi se je poizkušal na bojni črti ob Serveču in ob Ščavi. Izjalovili so se napadi sovražnika pri Skrobovi.

Rusi so z zelo močnimi silami ponovili svoje napade ob Stohodu. Velikokrat so se njih napadalni valovi odbili v ognju topništva, pehote in strojnih pušk južno od Stobychwe, v loku Stohoda, vzhodno od Kovlia in sever-

no od Kiselinu. V teh težkih bojih v bližini s po številu močnejšim sovražnikom so zmagale naše čete pri Kuhari in pri Porskajl Volki (severovzhodno od železnice Kovel-Luck).

Boji zahodno od Lucka so se odločili nam v korist. Ogločen napad avstrijskih čet je zopet pridobil vse izgubljene dele postojank vzhodno od Szelnova; ujetih je bilo 350 mož in zaplenjenih več strojnih pušk.

Vojna bojna črta podmaršala nadvojvode Karla.

Število ujetnikov južno od Zalošč se je povišalo na 12 častnikov in 966 mož. Zvezne čete smo umaknili južno od Dnjestra čez črto Nisniow-Tysmienica-Ottynia.

Vrhovno vojno vodstvo.

NASTOP GENERALNEGA POLKOVNIKA KÖVESZA NA RUSKEM BOJIŠČU.

Bern, 9. avgusta. (Kor. ur.) »Temps« se zelo čudi, ker se je na ruski bojni črti nenadoma pojavil generalni polkovnik pl. Kövesz. List izvaja: Nesreča je prisilila generala Lešickega, da je moral prekiniti svoj napad na južno krilo Bothmerjeve armade, da je nastopil proti Köveszu, ki je prihajal s Karpotov po dolini reke Prut. Ni še dolgo, ko se je nahajal Kövesz v Srbiji, kako je mogel priti od tam? To tvori poglavje v povestnici te vojske, katero iz mnogih razlogov še ne moremo obravnavati, da, niti dotakniti se ga ne moremo.

RUSI SE BOJE KARPATOV.

Genf, 9. avgusta. Poročila francoskih listov o bojih Rusov izvajajo, da je rusko vojno vodstvo sklenilo pustiti v Karpatih nastopati le male oddelke kolkov. Rusi, ki so jih izmodrile izkušnje v karpatskih bojih leta 1915, bodo vodili v Karpatih le guerila vojsko, ker je to edina taktika, da se izognejo izgubam in ki tudi dovede do zmage.

RUSI O HINDENBURGU.

Lugano, 9. avg. »Telegraphen-Union« poroča: Petrograjski dopisnik lista »Corriere della Sera« Larco brzojavlja, da so Rusi imenovanje Hindenburga za vrhovnega poveljnika sprejeli z največjim mirom. Larco meni, da so razmere na vzhodu danes čisto drugačne, kot so bile lani ob začetku nemške ofenzive. Rusi so prav dobro izrabili čas, zidali strateške železnice, povečali avtomobilsko službo, težko in lahko artiljerijo pomnožili in izboljšali. Daje je tudi razpoloženje novih ruskih čet mnogo boljše kot pri Nemcih. Zavezniki tedaj lahko računajo z zmago Rusov. Larco je previden in veruje na možnost ruskega neuspeha, ker so Nemci zbrali ogromne množice okoli Kovlia in izvajajo tu najtrdo-vratnejši odpor. Ruski poveljniki vsled terenskih razmer ne morejo tam zbrati preveč čet. Nemci se bodo brez dvoma obupno borili, vendar je ruska zmaga gotova, kajti Nemci so s Hindenburgovim imenovanjem izigrali zadnjo karto.

VELIKANSKE IZGUBE RUSOV.

Vojni tiskovni stan, 8. avgusta. (Po vojnem tiskovnem stanu odobreno poročilo). Po dosedanjih beležkah poveljnikov posameznih ruskih odsekov se je te dni iz Kijeva poročalo, da so izgubili Rusi dozdej pri zadnji svoji ofenzivi približno 500.000 mož; o teh številkah seveda pravijo ruski listi, da so previsoke. Ker se je razburila ruska javnost, je tudi uradni tiskovni urad hitro poročal, da so izgube nižje. Po zanesljivih poročilih se lahko danes poroča približno število ruskih izgub. V raznih večjih bolnišnicah ruskega »Rdečega križa« so sprejeli do začetka avgusta t. l. približno 380.000 ranjencev, a vsi tisti niso tisti vojaki, ki se nahajajo v ruskih vojaških bolnišnicah in v mobilnih sanitetnih zavodih na južnem Ruskem in tisti, ki se zdravijo doma. Dobro poučeni krogi cenijo zadnje izgube Rusov na najmanj 750.000 mož. Kako skrbi rusko vojno vodstvo za to, da bi veliki transporti ranjencev ne razburjali javnosti, dokazuje odredba železniških poveljnikov, da smejo voziti transporte ranjencev skozi velika mesta le ponoči. Izlagati morajo ranjence tako, da se ne vzbudi pozornosti; strogo je prepovedano civilistom govoriti z ranjenci. Železničarje so z grožnjo težkih disciplinarnih kazni pozvali, da morajo molčati o številu ranjencev in o številu vlakov z ranjenci in da ne smejo odgovarjati, če bi jih kdo to vprašal.

PREVIDEN NASTOP RUSOV V BESARABIJI.

Ungheni, 9. avgusta. Vsaki dan se vozijo z največjo brzino velike ruske bojne sile, ki so bile zbrane dozdej med kraji Repi, Ismail in Kilia, pa so jih bili določili za nastop na Balkanu. Trdi se, da je zahteval Brusilov, naj se pošljejo te čete, ker pričakuje mogočne protiofenzive od strani Avstrijcev in Nemcev. V Besarabiji se pričakuje veliki dogodki. Železniški promet so zasebnikom popolnoma zaprli. »Journal de Balcan« javlja, da so izkrcali v Solunu nove čete.

VIŠJI PROKURATOR SVETEGA SINODA PONEVERJEVALEC.

Stockholm, 9. avgusta. Povodom odredb za nakup voska so odkrili velike poneverbe, ki jih je zakrivil višji prokurator svetega sinoda. Za svoje poneverbe se je posluževal nekega kaznjence, ki ga je pošiljal kupovati vosek v Lizbono in v London. Nakupil je sveč za 60 milijonov rubljev, a dobavljenih je bilo sveč le za 1 milijon rubljev.

NOVI POŽARI V RUSIJI.

Stockholm, 9. avgusta. Iz Petrograda poročajo: Požari ruskih vojnih tovarnen se množe. Nič manj kot 17 tovarnic je en dan pogorelo. V Petrogradu so zgorela poslopja akcijske družbe za elevatorje, v Moskvi velika pivovarna, ki je bila rekvirirana od vojnega vodstva. Strašen ogenj divja v delu mesta, kjer so se vnele zaloge manufakturnega blaga. Požar se je razširil tudi na pet sosednjih velikih skladišč; v enem skladišču je bilo za 2 milijona rubljev municije, ki je s strašnim pokom zletela v zrak. Mnogo ljudi je mrtvih.

JAPONSKO VOJAŠKO POSLANSTVO V RUSIJI.

Stockholm, 9. avgusta. »Birževie Vedomosti« poročajo iz ruskega glavnega stana, da je tja došlo japonsko vojaško poslanstvo pod vodstvom generalnega poročnika japonskega generalnega štaba Masataro Fukuda. Poslanstvo je sprejel car in je bilo tudi predstavljeno carici Aleksandri, nakar je bilo povabljen na zajutrek k carski dvojici.

s protinapadom iz ozemlja, ki smo ga v zadnjih dneh osvojili zahodno in južno od utrdbe Thiaumont. Pričeli smo na to z napadom in smo zopet zasedli vse jarke, v katerih se je bil ustalil sovražnik. Tekom bojev in smo zopet vdrl v utrdbo Thiaumont.

Na bojni črti Vaux-Chapitre-Chenois smo vzeli črto jarkov, na neki drugi točki dve črti jarkov sovražniku. V enem teh jarkov je ležalo približno 100 mrtvih ali ranjenih Nemcev.

Med navedenimi različnimi podjetji smo ujeli približno 200 neranjenih ujetnikov, med njimi 6 častnikov in smo zaplenili 6 strojnih pušk.

Poldrug milijona sovražnikov na zahodnem bojišču.

Berlin, 8. avgusta. »Magdeburger Ztg.« javlja: Poročevalec »Secola« javlja iz Francije, da stoji tam v boju 122 divizij sporazuma. Če se računa divizijo na 12.000 mož, znese skupna vsota 1.464.000 mož. Pri šteti se pa morajo še topničarji, konjeniki in tehnične čete, kar gotovo doseže poldrug milijon.

Gozdni požari v Franciji.

Bazelj, 9. avgusta. V smrekovih gozdih v Gironde so izbruhnili novi, veliki gozdni požari. Dasi so prišli hitro na pomoč, so uničeni veliki gozdi pri Bredelu in pri Cestasu. Od nedelje popoldne gori velika tovarnica konzerv v Douarnenezu.

Nov zračni napad na Angleško.

Nemški zrakoplovi zopet napadli Anglijo. Zažigalne bombe zažgale tovarnice in kolo-dvorce.

Berlin, 9. avgusta. Wolff javlja:

Več skupin naših mornariških zrakoplovov je ponoči od 8. na 9. avgusta zopet napadlo Anglijo; vrgle so veliko i. težjih razstrelilnih in zažigalnih bomb na mornariška oporišča vzhodne obali in na vojaško važne tovarnice v obmorskih grobljah od Northumberlanda do Norfolk.

Uspeh je bil povsod velikanski in se je v primeroma svetli noči lahko razločno opazoval.

Zelo močne razstrelbe so se opazovale v tovarnicah železa in bencola pri Middleborough; veliki požari v pristaniških napravah pri Hullu in Hartlepolu; v ladjedelnicah ob Thyne so se pa dožnale razstrelbe in požari.

Tudi v tovarnicah pri Whitby in v koč. dvorskih napravah pri Kings-Lynn smo dosegli velik uspeh.

Vsi zrakoplovi so se vrnili nepoškodovani, dasi so nastopili živahno proti njim žarometi, z obrambnimi topovi in s pomorskimi bojnimi silami.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Angleško uradno poročilo o napadu Zepelinov na Angleško.

London, 9. avgusta. (Kor. ur.) Reuter Sovražni zrakoplovi so obiskali danes zjutraj angleško vzhodno obal in škotsko južno obrežje. Zrakoplovi niso pluli daleč v notranjo deželo; vrgli so nekaj bomb. Na raznih točkah so jih pregnali obrambni topovi; 3 ženske in 1 otrok so bili ubiti; 14 oseb je bilo ranjenih; važne vojaške škode ni.

Grof Zeppelin tudi posetil Anglijo.

Amsterdam, 8. avgusta. »Tijd« javlja: Novi velikanski Zeppelinovec, ki so ga tudi nazvali »Deutschland«, se lahko dvigne neizmerno visoko, močan je in prelet na uro 200 km. To bo onemogočilo nastop letal proti mirnim popotnikom v zraku. — Grof Zeppelin sam je že ob prvem potovanju velikanski zrakoplov do angleške obali sam vodil.

Haag, 8. avgusta. »New-York-World« javlja: V sedmih dneh so Zeppelini že tretjič napadli angleško obal; napada sta se udeležila dva nova Zeppelina velikana. Ti zrakoplove velikane bodo izpremenili tudi v trgovinske zrakoplove.

Amsterdam, 8. avgusta. »Tijd« javlja: Poleg dosedanjih dveh velikanskih zrakoplovov so že zgradili več drugih, ki bodo le trgovinskemu obratu namenjeni.

Na morju.

Bogat plen nemškega podmorskega čolna.

Berlin, 9. avgusta. (K. u.) Wolff javlja:

Od 31. julija do 5. avgusta je potopil nek naš podmorski čoln na Severnem morju 13 angleških ribiških parnikov in en angleški vladni parnik, k. je prevažal premog.

Dva angleška parnika torpedirana.

Kodanj, 9. avgusta. (Kor. ur.) Tukajšnja trdka Heimdall javlja: Kapitan parnika Darovsky iz Aquilas na Špansken je brzojavil, da je njen parnik izkrcal tan posadki torpediranih angleških parnikov »Newburne« in »Trident«.

Uspehi zračnih bojev v juliju.	
Nemške izgube.	
V zračnem boju	17 letal
Sestreljeno s tal	1 letalo
Pogreša se	1 "
Vsota	
Francoske in angleške izgube.	
V zračnem boju	59 letal
Sestreljenih s tal	15 "
Neprosto voljno se je izkrcalo v naših črtah	6 "
Pri izkrcanju z namenom, da bi izstopili vohuni	1 letalo
Vsota	
Med naštetimi letali smo jih 48 zaplenili.	
Vrhovno vojno vodstvo.	
Francosko uradno poročilo.	
8. avgusta ob 11. ponoči. Severno od Somme smo razširili včeraj naše pridobitve; zasedli smo namreč mali gozd in po sovražniku močno utrjeni jareh severno od sela Ilem, ki je zdaj popolnoma naše. V celoti smo osvojili celo črto nemških jarkov na bojni črti 6 kilometrov in v širini 300 do 500 metrov.	
V Champagne smo streljali zvečer na močne sovražne oddelke, ki so napadli po ljutem obstreljevanju; sovražnika smo razkropili.	
Na desnem bregu Moze se nadaljuje ljuto in trdovratno boj ob celi bojni črti od Thiaumonta do Fleury. Naše čete so se držale in so tam tudi napredovale proti sovražniku, ki nas je tu nameraval pregnati	

Potopljene ladje.

London, 8. avgusta. (Kor. ur.) Lloydsova agentura poroča iz Stockholma: Pri svetilniški ladji »Sigrundet« je nemški podmorski čoln potopil dansko dvojadrnico. Kakor poroča ista agentura, je bil potopljen britanski parnik »Trident«.

Dogodki na Balkanu.

Kdaj bo začel prodirati Sarraill?

Genf, 9. avgusta. Iz Pariza se javlja: General Sarraill se je odločno uprl želji francoskega generalnega štaba, da bi pričel ofenzivo pri Solunu. V soboto je naznanil, da so se pojavile velike težave, o katerih je poročal obširno v Parizu. Strokovnjaki pravijo, da so težave glede na stališče Grške, ki jih lahko Sarraill v Solunu boljše presoja, kakor jih more vlada v Parizu.

Če propade Venizelos.

Genf, 9. avgusta. »Corriere della sera« poroča iz Aten, da bi države pokroviteljice Venizelosov poraz pri volitvah smatrale za potrdilo, da je Grška prijazna Nemčiji in bi jo hudo kaznovala z blokado in obstrukcijanjem.

Ententa grozi Grški.

Berlin, 9. avgusta. »Vossische Ztg.« poroča iz dobro poučenih carigradskih virov, da je ententa zagrozila Grški, da ji vzame od entente zasedeno grško Makedonijo in jo da srbskemu kralju Petru, če se grška armada ne pridruži Sarraillu. Saimis je obljubil odgovor šele po volitvah.

Rumunija.

Nov korak entente v Rumuniji.

Dunaj, 9. avgusta. »Zeit« prinaša po Carpovi »Moldovo«, da je Rusija v Bukarešti izročila novo kolektivno noto in skušala Bratianuja pripraviti do nastopa proti osrednjim državam. — »Adeverul« trdi, da je Bratianu izjavil, da je pripravljen za pogajanja in da je že celo dal ugoden odgovor, o čemer pa je treba strogo molčati.

Kaj pravi Take Jonescu.

Bukarešta, 9. avgusta. »Birzevia Vjedomosti« prinašajo razgovor s Take Jonescem, ki pravi, da smatra udeležbo Rumunije na strani Rusije kot neizogibno in bližnje dejstvo. Rumunija je zapustila 31letno zvezo z Avstrijo, Nemčijo in Italijo in plava sedaj z entento. Sedanji položaj Rumunije je tak, da mora nastopiti kolikor mogoče hitro. Vojna bo še dolga in ne bo lahka. Posebno z Ogri (?) bodo velike težave. Avstrijski Nemci se glede Rumunije ne udajajo nobeni preveliki samoprevari in upajo le, da bodo rumunski napad preprečili s kakim velikim uspehom na kakem drugem bojišču. Rumunski vojni načrt bo gotovo skrajšal vojno. Ravnotako bi za nekaj mesecev skrajšal vojno nagli in popolni poraz Bolgarije.

V Bukarešti je bolj mirno.

Dunaj, 9. avgusta. »Neue Freie Pr.« piše iz Bukarešte, da navzlic vsemu pritisku entente v resnih političnih krogih vendar začenja prevladovati mnenje, da obdržijo stari kurz. Bratianu ni moč, ki bi se udal trenutnim strujam.

Rumunski konservativci.

Sofija, 9. avgusta. Bukareške vesti pravijo, da se krepi akcija konservativcev proti rusofilom. Po vseh mestih mislijo govoriti o ciljih in namenih konservativne stranke.

Kupujemo rumunski grah in ječmen.

Bukarešta, 9. avgusta. (Kor. ur.) Z rumunskim glavnim izvoznim odborom pod predstvom poljedelskega ministra so se zastopniki zedinili glede cene letošnjega ječmena za varenje piva na 4500 in za grah na 5600 lejev za vagon. Na razpolago je približno 2000 vagonov graha in 6000 vagonov ječmena.

Razstrelba v tvornici smodnika in orožja v Duestu.

Bukarešta, 9. avgusta. (Kor. ur.) Danes dopoldne se je zgodila velika razstrelba v tvornici smodnika in orožja v Duestu pri Bukarešti. Po dozdu se nepotrjenih poročilih je bilo ubitih več častnikov in vojakov; veliko jih je bilo ranjenih. — Vojni minister in kralj sta se podala takoj na lice mesta nesreče. Vzrokov razstrelbe še niso dognali.

Ni še čas za mirovna pogajanja.

Budimpešta, 9. avgusta. »Az Estov« poročevalec je imel v Berlinu razgovor z nemškim državnim podtajnikom v zunanjem uradu, Zimmermannom. Poročevalec je vprašal, kaj je z govorico, da se mero-dajni krogi posvetujejo o možnosti mirov-nih pogajanj. Zimmermann je odgovoril, da čas za to še ni prišel. Med vojno se ni-smo niti enkrat pogajali s tujimi državni-ki o mirovnih pogojih. Zavedajoči se svoje moči in na podlagi naših uspehov smo več-krat pokazali, da smo pripravljeni za mi-rovna pogajanja, toda vsled angleškega

pritiska pa ententa ni nikdar pokazala te volje. Zato nosijo vso odgovornost za na-daljnjo prelivanje krvi naši sovražniki. En-tenta upa, da si bo s sedanjo ofenzivo zboljšala svoj položaj, toda mi smo prepri-čani, da se nemški zid na zahodu ne bo omajal, na vzhodu pa pričakujemo novih uspehov. Dokler naši sovražniki ne uvi-dijo, da se vojni položaj za nas ne more poslabšati, nima nobenega smisla, da bi se pečali z vprašanjem mirovnih pogojev. Ča-kati moramo, da ententa presanja te go-ljufive sanje, kajti vsekakor smo v stanu, da počakamo na to.

Jugoslovansko vprašanje.

Berlin, 9. avgusta. V »Giornale d'Italia« se urednik lista »Times« Steed še enkrat dotakne jugoslovanskega in jadranskega vprašanja. Piše: To vprašanje se bo lahko rešilo, ker Jugoslova-ni ne stavijo pretiranih zahtev. Prav tako bi seveda tega ne smeli tudi Itali-jani. Po njegovem mnenju italijansko ljudstvo ni pričelo vojne za to, da bi pridobilo kaj zemlje, marveč ker je ho-telo zavzeti mesto med velikimi osvo-bodilnimi narodi Evrope, vsled česar si je pridobilo pravičo živeti v svojih na-ravnih in narodnostnih mejah in se pro-sto brez vsake nevarnosti razvijati.

Na to odgovarja Caburi v isti šte-vilki: Upam zato, da moremo živeti in se prosto razvijati v naših naravnih in narodnostnih mejah, zahtevamo, da se adriansko vprašanje reši v smislu naših življenjskih koristi. Za Jugoslovane Adria nima kake temeljne važnosti kot za nas. Velika Srbija, ki združuje v svojih mejah Bosno, Hercegovino, Hrvaško in Slavonijo, Kranjsko in dele Koroške, Štajerske ter Dalmacije, se lahko odpove Furlaniji, Istri in delu Dalmacije. Najprvo pa je treba skupne-ga avstrijskega sovražnika premagati.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 9. avgusta. (K. u.) Predsednik je otvoril sejo in prvi govori grof Karolyi: Program neodvisnežev in 48. letnikov v političnem in gospodarskem ne odgovarja samo najboljšim interesom Ogrske, ampak tudi interesom dinasti-je. Če dobi Ogrska popolno suverenost, izginejo vsa dosedanja trenja med Ogr-sko in Avstrijo in s tem se bo samo harmonija še bolj utrdila. Da Ogrska dosedaj ni še dobila polne suverenosti, je bilo vzrok nezaupanje v Avstriji proti Ogrski. Vojna je dokazala, da je to nezaupanje bilo popolnoma neupravičeno. Zal vidimo, da to nezaupanje še vedno živi. Po Karolyjevemu mne-nju se mora stranka za uresničenje svo-jega programa bojevati že med vojno, ker se boji, da vlada še tekom vojne ustvari gotova dejstva, ki bi kasneje onemogočila naš program. Mi hočemo novo demokratično Ogrsko. Karolyi po-bija Apponyjevo naziranje, da se za uresničenje njihovega programa ne sme bojevati z večjo silo, da se ne škodi in-teresom vojskovanja. Vlada je med voj-no hotela skleniti 25 letno nagodbo z Ogrsko in proti temu je treba nastopi-ti odločno. Govornik zavrača v posa-meznih listih v tujini razširjeno nazi-ranje, da je on pristaš miru za vsako ceno in zato tudi pristaš posebnega mi-ru z Rusijo in da je to bil vzrok za raz-dor v neodvisni stranki. Njegova stran-ka hoče od vojne uspehov, zato se mo-ra trajen mir skleniti na demokratični podlagi. Karolyi zavrača trditve, češ, da je razdor v neodvisni stranki povzo-čil rumunsko nevarnost in pravi: Naj se položaj v Rumuniji razvije tako ali tako, naj ve celi svet, da bo vsak napad, če Rumunija napade Ogrsko, odbit z največjo odločnostjo. Napadi v sedm-o-graških gorah ne bodo našli ljudi, am-pak tigre.

Grof Apponyi pobija napeno umevano naziranje. Kakor da se on in njegovi somišljeniki ne držijo istega programa kakor Karolyi. Obe stranki sta istega mnenja o potrebi demokra-tičnega prerodenja Ogrske. K večjemu so mogoče nianse glede radikalizma v postopanju. Grof Apponyi si želi traj-nega miru, ki prinese največjo varnost za daljni državni obstoj Ogrske in da se to zagotovi z vsemi sredstvi. To pa je le tako mogoče, če utrdimo in poglo-bimo zvezo držav, katerim Ogrska se-daj pripada, in ki nikdar ni imela na-padalnih namenov in je bila brambne-ga značaja, kar priznava tudi Karolyi. Zato naj se utrdijo sedanje zveze, seve-da brez vsakega prikrajšanja lastne su-verenosti.

Ministrski predsednik grof Tisza ni govoril o izvajanjih grofa Karolyja glede Rumunije, ampak samo konsta-tira, da je zelo hrupen del rumunskega časopisja že od izbruha vojne storil vse mogoče, da Rumunijo spravi v vojno z nami. To časopisje je rumunski vladi delalo bridke očitke, ker ni izrabila tu-

di po njeni misli ugodne prilike v maju 1915, pred začetkom naše zmagovite ofenzive proti Rusiji. Sedaj misli to časopisje, da se zopet ponuja ugodna pri-lika. Ti listi opisujejo ustanovitve Ka-rolyjeve stranke v tem smislu, da je grof Karolyi za mir za vsako ceno in za poseben mir z Rusijo. Karolyi je po pra-vici nastopil proti temu naziranju in mi vsi vemo prav dobro, da nima takih namenov in da bi jih tudi ne mogel uresničiti, četudi bi jih res imel. Dej-stvo pa je, da je to smešno obrekovanje v rumunski javnosti pri ententi napra-vilo nekaj utisa. Tisza se pridružuje Karolyju, da se bo ogrski narod, dokler bo še živel kak Oger, do skrajnosti bo-ril proti vsakemu napadu na nedotak-ljivost Ogrske. Mi nismo napravili voj-ne, toda nadaljevali jo bomo, da brani-mo našo integriteto. Še tudi danes se odkrito razglasa razkosanje monarhi-je, posebno Ogrsko in krvavi kosi naše-ga telesa so tisto, kar si hočejo razdeli-ti med seboj. Dokler je tako, se v tej zbornici ne sme govoriti o miru, ampak o boju (dolgotrajno odobravanje), kajti samo zmaga nam bo zagotovila mož-nost bodočega trajnega in častnega mi-ru. Mi vsi smo pripravljeni skleniti po-šten in spodoben mir, toda v tem tre-nutku ni nobene razlike v mišljenju v zbornici niti v celi deželi. Naša dolž-nost je, da se z vsemi silami še nadalje bojujemo do zmage. (Viharno odobra-vanje in »eljen« klici.)

× × ×

»Lokalanzeiger« dementira vest, da bi bil Andrassy povabljen v nemški glavni stan. Govori se, da se misli nad-zorovalni odbor ogrske opozicije raziti, ker je svojo nalogo opravil. To sprav-ljajo v zvezo z govorico, da grof Andras-sy prevzame zunanje ministrstvo.

Grof Karolyi in narodnosti.

Narodnosti ni. Dr. Štefan Apaty je na-pisal v »Magyarország« članek o Karoly-jevi stranki in o njenih odnošajih nasproti ogrskim narodom. Med drugim pravi sle-deče:

»V prvi vrsti hočem razjasniti stališče nove Karolyjeve stranke nasproti narod-nostim. Neumestni bi bili vsaki kompro-misi in pogajanja. Mi smo končno mažar-ska stranka in moramo to ostati tudi tem bolj, ker je priznal grof Tisza neodvisni-stranski parlamentarni in državopravni po-ložaj s tem, ker se je pričel z njimi posve-tovati. Mi ne moremo vzeti v program niti molče a niti javno zahteve narodnosti. Mi moramo imeti samo mažarske zahteve, ker je naš cilj ta, da je mažarstvo na Ogrskem istovetno z mažarskim narodom in v svo-jem programu ne smemo upoštevati niti to, da so na Ogrskem tudi taki državljani, ki se ne smatrajo za Mažare. Politika vlade sestoji v tem, da v gotovih slučajih pre-magamo vse težave, ki ovirajo mažarske koristi od strani narodnosti.

Mi Mažari moremo narodnostno vprašanje, ako ne želimo biti sami svoji izda-jalci, vzeti samo v eni obliki in sicer da najdemo način, da okrepimo mažarsko na-cionalno državo in da osiguramo razvoj mažarskega naroda. Mi torej ne moremo vprašati, kaj žele narodnosti in kako bi mogli izpolniti njihove želje, ne da bi škodovali edinstvu mažarske nacionalne države. Mi vprašamo samo za eno: kaj si mo-ramo želeli mi Mažari in kako moramo po-stopati nasproti onim, ki ne govorijo mažarsko v interesu edinstva mažarske na-cionalne države in v interesu nacionalnega razvoja mažarskega naroda.«

Ogrski neodvisneži.

Budimpešta, 9. avgusta. Na konfe-renci neodvisne stranke je grof Karolyi

izjavil, da ima akcija stranke pomen bolj za bodočnost kakor pa za sedanost. Izstopili so iz stranke, ker je sedanji trenutek najbolj primeren za uresniče-nje programa neodvisnežev. Tudi v voj-nih vprašanjih niso bili enih misli. — Justh je izjavil, da naj Karolyi v svo-jem govoru poudari, da si stranka že-li zdravega in trajnega miru, ki naj za vselej zabrani, da bi se ponovili sedanji dogodki. Stranka si želi mirnega sode-lovanja vseh narodov.

Razne novice.

Kanceler in odbor zveznega sveta sta edina.

Monakovo, 9. avgusta. (K. u.) »Bay-rischer Staatsanzeiger« poroča, da je kanceler zveznega sveta odboru za zu-nanje zadeve podal obširno poročilo o političnem položaju. Kanceler in odbor imata neomahljivo zaupanje v zmago in odbor enodušno soglaša s kanceler-jevo politiko.

Nova zahteva Carranza nasproti Združenim državam.

Kolin, 9. avgusta. Iz New Yorka se javlja: Carranza je poslal v soboto ameriški vladi noto, ki zahteva z ozi-rom na bodoča pogajanja razsodišča, naj se umaknejo ameriške čete iz Me-hike. Iz uradnih washingtonskih kro-gov se javlja, da Združene države tej zahtevi ne bodo ugedile.

Japonski admiral Kamimura umrl.

Tokio, 8. avgusta. (Kor. ur.) Reuter: Umrli je admiral Kamimura.

× × ×

Hikonojo Kamimura je bil rojen 5. ma-ja 1850 v južni deželi Satsuma. Odlikoval se je v raznih vojskah; novembra 1903 je postal višji poveljnik 2. brodiva in se je odlikoval pri obstrreljevanju Port Arturja v rusko japonski vojski. Dne 14. avgusta 1904 je premagal rusko vladivostoško bro-divje pri Uruzanu in je potopil vojno ladjo »Rurik«.

Kako se meso izprazni.

Oglejmo si izpraznenje ali »evakuva-cijo« mesta, kakor pravijo.

Ali poznate stroj vakuum-clander? Tak stroj se rabi za srkanje prahu in čiščenje stanovanj, po katerih poišče in posrka vse veš prah. Tudi državni stroj poišče ob izpraznjenju mesta po stanovanjih vse lju-di, jih vzame seboj in odloži kdovekod iz »evakuvacije« je izvršena.

A še predno je odrejena, se čuti ne-kaka napetost. Oni ljudje, ki vedo morda kaj več, kot drugi, namigavajo skrivnost-no, ne da bi povedali kaj gotovega. A kdor ima oči, vidi jih lahko, kako zadelavajo imetje, je zabijajo v zaboje in pošiljajo na kolodvor. Če so uradniki, odpošiljajo tudi obitelji in ostajajo sami v mestu. Častniške družine so se povečini oddaljile že prej. A če se vpraša tega ali onega, kaj pomeni to, skomizgne z rameni in ne ve, ali noče povedati ničesar.

To prihaja naposled čudno vsem. In ljudje, ki se srečavajo, spogledavajo se, na licih jim je čitati zvedavost in plahost. Nasproti jim pride vojak v polni opravi z listno nožnico v roki. Obkolijo ga.

»Kaj je?«

Vojak skomizgne tudi z rameni, se umakne in vsi ostali vedo toliko kot prej. Stražnik mora vedeti! A tudi on ne ve ničesar, vsaj odgovora ne da nobenega.

V tem se zmrači. Luči po mestu se prižgo, po uradih ostane temno navadno.

A nocoj ne. Vsi uradi so razsvetljeni, uradniki begajo po pisarnah in — posprav-ljajo.

Od Nemcev pridobljeno ozemlje pri Verdunu in izgubljeno ozemlje ob Sommu.

Dobili so bili ukaz, naj se vse pripravi na odhod. Po sobah in hodnikih stoji močni zaboji s pokrovi in ključanicami, na njih napisi: Izselilno blago c. kr. ... V zaboje vlagajo spise, šope drugega za drugim, kakor so jih bili povezali že prej. Kmalu jih napolnijo, pospravivši predale. Le kak nič vreden papir ostane še kod na mizi, kak konec vrvice, koje vozlov ni bilo vredno odvezovati, in plast prahu, v katerem se poznajo prsti in drugi sledovi. Drugega nič.

Izpraznili so vse. Star pisar je ponosljaj poslednji prah tobaka, ki ga je imel v miznici. Škoda bi ga bilo! Potem je potegnil božajoče po mizi, pri kateri je bilo mesto njegovo toliko let, sedaj jo pa mora ostaviti ...

Milo se stori, ko odide za slugami in črnovojniki, ki odnašajo zaboje na pripravljene vozove. Oči mu zalijejo solze, kihanje se mu pojavi. Pa ne od tobaka, radi tega ne kiha več, ker ga je vajen. Pač pa radi, radi — — —

Naj se mu, kdo bi mu zameril! Nihče ne gre rad s priljubljenega mesta ...

Vozovi se premaknejo, črnovojniki jih obstopijo in hajd iz mesta! Oblastva so odšla, le uradniki, vsaj nekateri so ostali še. Evakuacija uradov je izvršena.

Kdor je videl vse to, je najbrž razumel, kaj pomeni. Če še ni, potem se ga usmili Bog!

Večina ve, da ni šala več. In drugo noč ostanejo svetla tudi druga okna. Iz vseh hiš in stanovanj se čujejo udarci kladiv. Sicer je noč in čas nočnega pokoja, a nočoj naj se gredo solit predpisi. Saj rogovilijo tudi po ulicah vso noč!

Proti jutru je zadelano vse najvažnejše in kar je največ vrednega. Treba je le še spraviti, zakopati, zazidati, naložiti na vozove ali kakor že spraviti na varno. Zavoji za na hrbe to tudi že pripravljeno, perilo, jestvine so vse v košarah, otročje potrebščine v vozičkih, na delo torej!

Nikoli morda še ni imel v roki rovnice onile gospod, ki koplje tam na vrtu. Danes mu gre od rok, kakor bi bil mestni delavec za 3 krone na dan. Samo dosti urneje. Pot mu lije po obrazu in kaplja od nosa in brade. A obrisati se ne utegne.

Naposled je jama globoka in prostorna dosti. Skrbno se ozira okrog, ali ga ne opazuje kdo. Le brez skrbi, vrt je v zahtiji: nikamor se ne vidi! Jaz ki vidim, ne bom povedal nikomur, krast pa tudi ne pojdem. Le kar v jamo z njo, s kovinasto škrinjico! Vem, da je vse notri, kar ima vrednost zanj. A le v jamo z njo, pa brž prsti nanjo! Le dobro zagrebi, da se ne bo poznalo; pa potepaj, kako! Sedaj pa še kumarove rastline zagrne preko, no vidiš! Živ krst ne izvoha, da je usajenega na onem mestu kaj drugega, kakor kumare.

V tem, ko je kopal moj sosed na vrtu in zakopaval zaklad, je moj hišni gospodar, stavbni svetnik po poklicu, opravljal v kleti zidarstva dela ... Kar brez načrta se je lotil zidanja. Sinova sta mu nanašala opeke, žena in hči pa mavto, ki jo je lastnoročno napravil na dvorišču.

Tudi on se je prepričal, da je zid lože narisati kot sezidati, ter da nosi prvo več kot poslednje. A kaj se hoče, v sili je vrag še muhe, in še naloviti si jih mora sam, zakaj bi stavbni svetnik tudi enkrat ne stavil in ne samo svetoval? ...

Naposled je narejeno tudi to; drugi so poskrili takisto, česar ne mislijo vzeti seboj in popoldne se začne preseljevanje narodov ...

Oblastvo je razglasilo v tem, da se mora v 24 urah izprazniti mesto, kdor ne bi šel prostovoljno, odvedli ga bodo siloma. Vlaki na kolodvoru čakajo pripravljeni ...

In glej, ljudem skoro odleže na ta ukaz. Sedaj ni več dvoma, ali je treba, ali ni treba vsega tega. Ukaz je tu, kaj komu mar? Kdor ukazuje, on naj gleda! Trgovci razmečejo poslednje blago.

In vsak pograbi, kar namerava, si zadene na hrbet, pograbi otroke in svojce, pa jo vreže na kolodvor. Mnogi tako, čim prej, tem bolje.

Po poti sreča različnih ljudi. Nekateri tarnajo in jokajo, drugi se jeze, tretji tolažijo tarnajoče svojce, četrti hite na kolodvor, da bi dobili boljše mest v vlaku ... O ti egoisti!

Vse popoldne vre živa reka na kolodvor. Tu se polnijo vlaki, vozovi vseh razredov, tudi živinski, vsi vprek, ljudje teka jo še malo okrog, iščejo svojcev in znancev, uradniki kriče, prevozniki zapirajo duri, med silnim truščem odhajajo vlaki in se polnijo drugi ... Noč in dan, od jutra do večera ...

Mesto je že skoro prazno. Še en vlak čaka na kolodvoru zakasnelih in onih, ki so se hoteli skriti, a so jih iztaknili v skrivališčih. Angeli varhi jih spremijo na kolodvor, nalože jih v vozove in ph! ph! — ph! ph! zadnji vlak odhaja iz praznega mesta v tuji svet ...

Kar je bilo ljudi po bolnišnicah in zavodih, preskrbeli so bili zanje že davno. Razven nekaj uradnikov, strašnikov in vojaštva ni žive duše več v mestu.

Vse hiše so zaprte, zastori pri oknih zakriti. Vse je kot izumrlo, mrtvo ... Od

daleč se čuje grmenje topov ... Uradniki in stražniki se odpeljejo poslednji — vojaštvo pa ostane.

Ali se umakne tudi ono, ali ostane v brambo mestu — — kdo ve? Ali je razsuje sovražnik, ali mu prizanesi, ali sploh pride mestu do živega, kdo ve?

Dal Bog, da ne, da ostane nedotaknjeno, da se vrnejo svoj čas veseli in srečni vsi oni, ki so se ostavili sedaj po'ni skrbi in žalosti, ubožni in nesrečni, usmiljenja vredni begunci ...

Knjiga slovenskega junaštva in slovenske zveslohe.

Dr. Rudolf von Andrejka: Slovensche Kriegs- und Soldatenlieder. Laibach, 1916. Verlag der Katholische Buchverlag.

Naznanil je to novoizšlo delo že g. c. kr. dež. šolski nadzornik dr. M. Opeka nedavno v »Slovenca«. Po tistem naznanilu smo dobili neomajno prepričanje, da je gospod prevajalec storil našemu narodu veliko uslugo; zakaj čisto gotovo je, da drugi narodi predvsem zato tako malo poznajo naše slovsivo, ker nismo o pravem času skrbeli za dobre prevode. Prešeren nam je sicer pokazal tudi v tem oziru pot, toda mi ga nismo ubogali.

»V zgubo veliko rodi, krivega dokaj zamud.«

Dal Bog, da bi svojo zamudo že spoznali in jo začeli temeljito popravljati!

Če o knjigi dr. pl. Andrejke v našem listu že drugič govorimo, imamo danes edini namen izpregovoriti nekaj več o literarni vrednosti prevoda.

Najbolje seveda uživamo pesnike drugih narodov, ako jih čitamo v izvirniku. Prevodi, naj so še tako dobri, so in ostanejo vedno le — nadomestilo. Pa kaj pričakujemo od prevoda, če sežeš po njem? Dve stvari: kajne: 1. da je zvest, t. j. da ti pove vse misli, vsa čustva izvirnika, ne da bi jih izpuščal ali pa s svojo dodajal, in 2.) da je prevod lep, t. j. da skuša vso lepoto izvirnika (slog, figure itd.) kar moč izraziti. Dober prevod zahteva resnega truda in dobri prevajalec so pri vseh narodih redko sejani. Gotovo pa je tudi, da se pri prevajanju z dolgo vajo in neumornim delom pridobi velika spretnost in čimveča popolnost.

Kakšen je torej prevod dr. pl. Andrejke? Da bomo pravično sodili, moramo še to pripomniti, da obsega prevod same pesmi, in sicer skoro izključno vso liriko našo, umetno in narodno, in da je torej poleg vsega drugega treba zadeti še ritem in rimo, zlasti če ima pesem še svoj napev. Pozabiti tudi ne smemo dejstva, da lirik-umetnik na razne načine more izraziti svoje čustvo: ali s tem, da mu je z v o k besedi najvažnejše (t. zv. muzikalna lirika, prim. n. pr. Prešernovo »Luna sije« ali Zupančičevo »Pesem željbarjev«), ali pa mu je pred vsem za z misel besedi, pri čemer pa zopet lahko ali naravnost izreka svoja čustva (lirika iz r a z a), ali pa le posredno, s tem, da naši duši kaže podobe, opise in orise, katere nam vzbudijo čustva, kipeča v srcu lirikovem (t. zv. opisujoča lirika), ali pa nam končno pripoveduje misli, ki so na videz plod hladnega razuma, v resnici pa izvirajo iz silnih čustev (t. zv. miselna lirika). Na vse to mora prevajalec skrbno paziti, če hoče biti izvirniku zvest.

Seveda je malokatera lirična pesem izključno muzikalna, miselna itd.; navadno prevladuje v isti pesmi zdaj ta, zdaj ona vrsta. Le pogledjmo n. pr. Gregorčičevo »Sočie! Muzikalna lirika prevladuje, po mojih mislih, na sledečih mestih:

Tvoj tek je živ in je legak
ko hod deklét s planine.

Enozložnice ali oksitona lepo izražajo skakljanje vode od kamena do kamena. Dobro je isto povedano v prevodu:

Jungkräftig über Stock und Stein
eilst du mit raschen Mädchenschritten.

Ob naslednjih dveh vrsticah:

In jasna si ko gorski zrak
in glasna si ko spev krepak ...

Ob tistih mnogih »a« kar slišiš glasno šumenje valov doli po kameniti strugi! Prevod pravi:

wie Jauchzer klingt die Stimme dein ...
und bist wie Alpenluft so rein,

Muzikalna je dalje tam v sredi, tisto nasprotje med šumljanjem v gorah in počasnim, trudnim tekom po ravnini:

kakó glasno ljubó šumljáš,
kakó čvrstó krepkó skakljáš,
ko sred gorá še pot imaš!

toda:

A ko pridereš na ravnine,
zakaj te živa radost mine?
Kaj trudno ležeš in počasi,
zakaj so tóžni tvoji glasi?

V prvih treh vrsticah, ki se morajo hitreje čitati, slišimo na koncu naglašene besede: takó, glasno, ljubó, čvrstó, krepkó, gorá, šumljáš idr. ter sičnike in šumevec »š«: vse to učinkuje, da se nam zdi, kakor da stojimo ob bregu gore in Soče in slišimo tisto njeno šumenje.

V drugih štirih vrsticah pa imamo že daljše besede, in skoro vse naglašene na predzadnjih zlogih, in razzengata tisti »u« v »trudno« in »o« v »tožni« — vse to učinkuje na naše uho, da se nam zdi, kakor da se je brzi tek res ustavil in da žalostno leze naprej. Prevod:

Wie laut und traut dein Brausen klingt,
wie munter deine Welle springt,
wenn sie den Weg ins Fels erzwingt!

Doch strömt zum Flachland du hernieder,
wo find' ich deine Frische wieder?
Was schleichst du nun so müde weiter,
wo blieb dein Ton, so frisch und heiter?

Tudi v prevodu prvih treh kitic se čuti veselost Soče (enzložnice, samoglasnik i; pogrešamo le šumevec.

V nemškem prevodu izražajo počasnejši tek in žalost reke dolgi vokali »ie« in dolgi dvoglasniki »ei«; izgovarjati jih je treba pravilno, zategnjeno.

Čustvo neznane groze nam vzbujajo vrstice:

Pa, oh, siroti tebi žuga
vihár grozán, vihar strašán:
prihrúmel z gorkega bo juga,
divjá! čez plodno bo raván ...

Muzikalna in opisujoča lirika si tu podajeta rokó, da dosežeta silen učinek: muzikalna s temnimi samoglasniki »u« v prvi in tretji vrstici ter širokim, strašnim »a« v drugi in četrti in soglasnikom »r«; opisujoča pa s podobo o divjajočem viharju.

Kakó je pl. A. prevedel? Poslušajmo:

Doch ah, um dich, du Arme, brütet
ein drohend Wetter, schwer und wild;
ich seh's, wie's dort vom Süden wütet
hin übers fruchtbare Gefild ...

Vsakdo, menim, čuti, da tudi nemški verzi morajo vzbuditi čustvo izvirnika in da je torej prevod zvest in lep; samó »wild« und »Gefild« se mi zdita premila za to situacijo.

Pretrsljiva slika bitve, ki jo pesnik v proroškem duhu gleda:

Nad tabo jasen bo oblök,
krog tebe pa svinčena toča
in dež krvav in solz potok,
in blisk in grom, oh, bitva vroča!
Tod sekla bodo bridka jekla,
in ti mi boš krvava tekla ...

Uho iz teh vrstic posebno sliši: iz prve slovesni »o« (oblò, jasno nebò!), iz druge dvakratni »č« (afrikat, Quetschlaut), iz tretje šumevec (dež), iz četrte nagli, svetli »i« in zamolkli »o«, iz pete dvakratni »sek« in »jek« (udarci bajonetov); naša domišljija pa vidi (opisujoča lirika!) podobe: točo, dež, ognjene bliske iz žrel topov ...

Prevod se glasi:

Ob dir der lichte Himmelsdom,
doch um dich Blei wie Hagelschauer,
ein Regen Blut's, ein Tränenstrom
und Blitz und Donner ...
Da blinken Schwerter, Kämpfer sinken
und Bäche Blutes wirst du trinken ...

Kakor vidimo in slišimo, se tudi na tem mestu prevod srečno bliža lepoti izvirnika. Manj zvest je prevod samo na treh mestih: v tretji vrstici, kjer stoji »und« in »solange ali »wenn«, pa tam, kjer »bitva vroča« prevaja s: »Tod und Trauer«, ter končno tisti samovoljni dostavek: »Kämpfer sinken«.

Ne bomo preiskovali ostalih prevodov zbirke; čemu tudi? Morali bi prepisati celo knjigo, verz za verzom. Prevod »Sočie« kaže dovolj, kakó daleč seže nadarjenost, spretnost in umetnost prevajalčeva. Ex uno disce omnes!

—jo—.

Dnevne novice.

Napačne govorice o grofu Berchtoldu. Pred kratkemu so listi poročali, da je bivši zunanji minister grof Berchtold nenadoma in nevarno obolel. Sedaj se naknadno poroča, da je grof Berchtold popolnoma zdrav in da se nahaja na severnem bojišču.

+ Dunajski vseučiliški profesor dr. Karol pl. Krausz je pozvan na stolicu za nemško filologijo na vseučilišče v Monakovem.

Učitelj Vaníč padel. Ranjen je bil enoletni prostovoljec g. Karl Vaníč iz Krškega, učitelj na Raki, dne 19. julija 1916 na tirolskem bojišču, zadet od granate v glavo, boreč se za domovino. Podlegel je rani dne 22. julija 1916, bil je pokopan na vojaškem pokopališču v Folgariji. Bodi mu lahka tuja zemlja!

Za zvišanje draginskih doklad državnim uradnikom. Odposlanstvo prvega splošnega uradniškega društva avstroogrške monarhije je prosilo za zvišanje uradniških draginskih doklad. Minist. predsednik grof Stürgkh je obljubil, da bo temeljito in dobrohotno razmišljal o tej prošnji. Tudi penzionistom more obljubiti primerne odredbe, seveda v skromni izmeri.

— »Srbska pisava«. »Reichspost« poroča, da je belgrajski vojaški generalni guverner 24. julija izdal novo naredbo o ljudskem šolstvu v Srbiji. Učni jezik na javnih šolah je srbohrvatski in se vrši izključno s pomočjo latinskih črk. Cirilico učijo samo v zvezi z grškim pravoslavnim veroikom. — Naša vlada hoče odpraviti umetni razdor, ki ga je delala različna pisava med Hrvati in Srbi. Cirilica je bila prejšnje čase zgolj cerkvena pisava, v državljanskem življenju je pod imenom »srbska pisava« prišla v rabo šele pred približno 60 leti in je dobila političen značaj in namen, da Srbijo naveže na Rusijo. Sedaj bo cirilica zopet samo cerkvena pisava.

Umrl je na Hrvaškem na Hribu (blizu kranjske meje) župnik Matija Majnarič, star 50 let.

— Nabava raznih predmetov za c. in kr. vojsko. Vojno ministrstvo nabavi do nadaljnjega sledeče predmete: volnene jopice iz flanele ali tkane, volnene spodnje hlače, krpe za noge iz ovčje volne ali nogovice, spodnje plašče iz komerčnega blaga, preveze za život, ovojne gamaše, sweaterje, telovnike iz komerčnega blaga, zapestnike, dokolenke, ogrevala za kolena, škornje in druga obuvala iz klobučevine, bašlike, preveze za noge. Ponudbe je skupno s potrebnimi vzorci v enem zavitku poslati 13. oddelku c. in kr. vojnega ministrstva na Dunaj. Razpis z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Zastupila se je v Zagrebu soproga glasbenika Josipina Unterreiner, rojena leta 1870. v Kostanjevku, okraj Brežice.

— Umrl je v Križevcih bivši tamošnji župan Ferdo Vukič.

— Na deželne gospodarske pomožne urade za vpoklicane se smejo obračati častniki in vojak, ki pred vpoklicanjem ali iz vojne svojih zasebnopravnih zadev ne morejo urediti, kakor tudi njihovi sorodniki (rodbinski člani), da morejo le-ti v imenu vpoklicanih vzeti ureditev navedenih zadev v roke. V onih slučajih, kjer je po zakonitih predpisih potrebno odvetniško zastopstvo, zlasti pri pravnih pred sodnim dvorom, ali pritožbah zoper ukrepe komisij za odmero preživnine na c. kr. upravno sodišče, je možno dobiti pravnega zastopnika po gospodarsko pomožnih uradih. Taki gospodarsko pomožni uradi obstoje: v Ljubljani (deželno sodišče soba štev. 114 in mestna hiša »rotovž«), na sedežih c. kr. okrajnih glavarstev in večjih občinskih zastopov.

Primorske novice.

Delo za narod. Iz Pazina nam še poročajo: V dopolnilo dopisu iz Pazina v 177. številki od 4. avgusta še dodamo: Na privatnem ženskem učiteljsku v Pazinu se podučevali še: gospa Opasič celi čas obstoja; pred izbruhom vojske gg. dr. Belulović, Burger in Govekar; v prvem letu tudi g. Koletič, sedaj profesor v Kranju, in pok. gospica Magorović (nekaj mesecev). Po izbruhu vojske je prevzel tudi g. dr. H. Maver nekoliko ur na teden. Znatno so podpirale napredovanje zavoda učiteljice tukajšne hrvaške ljudske šole: Jericijo, Jurdana, Opasič, Seršič in Zorzut, pri katerih so kandidatnje hospitirale in se praktično vežbale v nastopih in učnih poskusih, Kuratorij zavoda sestoji razven iz omenjenih gg. I. Kosa in dr. Kurelića še iz gg. dr. D. Trinajstića in A. Kalca, proste v Pazinu.

Kringa v Istri. 30. julija je bilo skupno sv. obhajilo otrok, katero se je Bogu darovalo za zmago in mir po dveletni svetovni vojski. Otrok je bilo 45. V času, ko ni obuvala, izredno veliko. Pridigar nam je najprej govoril o dveletni krvavi vojni, predočil nam neizrecne težave vojakov na

Naročaito „Slovenca.“

tolikih frontah; spominjal se toliko padlih junakov, ki daleč počivajo od svojih milih in dragih. Potem je nagovoril otroke obhajance, naj pridno molijo za vojake, posebno za očete in brate. Naj radi ubogajo svoje matere, katere nosijo vso skrb za nje, odkar so očetje odšli na vojno. K sklepu je vse vroče prosil, naj molijo za padle vojake, in za junake na frontah. Dasi imamo trdo srce, je bilo vseeno mnogokatero oko solzno. — Po dovršenem duhu, opravi je duhovnik pogostil obhajance s hruškami, v kolikor mu jih niso bili že prej pokradli zlikovci. Odkar besni svetovna vojska, se je nabralo za vojake na frontah in za ranjene junake nad 400 kron. Vojnega posojila so podpisali župljani 4000 K; župna cerkev pa 30.000 K. Za junake na frontah in za ranjene ter padle vojake se moli vsako nedeljo in praznik po pridigi. Volne, volnenih stvari se je veliko darovalo v vojne namene. Veliko se je poslalo naprej cunj, posušenega listja za vojaški čaj in konopelj. Posebna hvala gre gospodični učiteljici za nabiranje volne, volnenih stvari itd.

Težko poškodovani prior usmiljenih bratov v Gorici p. Longinus Horak je, kakor se poroča, umrl za ranami.

Obstreljevanje Nabrežine. O nedeljskem obstreljevanju Nabrežine nam manjkajo podrobna poročila.

Smrtna kosa. V Štanjelu je umrla Marija Stubelj. — V Sv. Križu pa ml. narica Leopolda Batič. N. v m. pl.

Na razna vprašanja, kje uradujejo okrajne sodnije kobariska, bovška in tolminska, odgovarjamo, da kobariska in bovška ne poslujeta, kobarški okra je ves zaseden, predstojnik okrajne sodnije kobariske se nahaja v Mariboru, bovške okrajne sodnije predstojnik pa je v Brucku ob Litvi, kakor smo že poročali. Tolminska sodnja posluje v Cerknem.

— Smejo li zahtevati begunci, ki so nastanjeni v begunskem dvorcu na Dunaju, državno begunsko podporo, ako imajo kak postranski zaslužek. Obračamo se do merodajnih faktorjev, da poprašajo pri vladi, imajo li pravico omenjeni begunci do državne podpore. Ako odgovori vlada, da ne, naj ji dopovejo, kako da je absolutno nemogoče živeti s tisto eno krono dnevno pri tej draginji. In stem, da omenjenim beguncem ne dajejo podpore, jih navajajo k lenuharjenju, ker oni bodo rajši nehali delat in doma ležali, saj 1 krono bodo tako dobili.

Novo glasbeno delo. Gaston Zuccoli, učitelj orgljanja v Trstu, je spisal novo latinsko sv. mašo. To je njegovo prvo delo na cerkvenoglasbenem polju, drugače pa je izdal že več skladb, med katerimi je najznamenitejša simfonija »Jesen«. Bodi omenjeno, da prinaša o novem Zuccolijevem glasbenem delu daljšo zelo laskavo notico »Lavoratore«, glasilo italijanske socialne demokracije na jugu. Ta list sploh sedaj priobčuje vesti o javnih cerkvenih priredbah in ustanovah ter o priliki večjih praznikov tudi red službe božje v glavnih cerkvah. Duh časa!

Ljubljanske novice.

Ij Predsednik Rdečega križa za Švedsko v Ljubljani. Dne 8. t. m. je bil v Ljubljani predsednik Rdečega križa na Švedskem gospod Viljem Diding, član generalnega ravnateljstva in predsednik pomožnega komiteja v Stockholmu, spremljevan od gospodov majorja Löhner iz vojnega ministrstva in od ritmistrja pl. Zaleszki od ogrskega Rdečega križa. Gospodje so ogledali zaradi pomanjkanja časa le društveno rezervno bolnico Leoninum in društveno rekonescentno bolnico cesarja Franca Jožefa asil — spremljevani od gospodov višjega štabnega zdravnika dr. Geduldiger, predsednika del Cott in majorja Kramaršiča. H koncu so obiskali še pisarno Rdečega križa za pojasnila vojaških ujetnikov v II. državni gimnaziji. O vsem, kar so videli, so izrazili tuji gostje popolno in splošno hvalo.

Ij Umrl je v Ljubljani po kratkem, težkem trpljenju c. kr. profesor na učiteljsku v Gorici g. Jožef Janovský. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani naznanja tem potom tužno vest, da je g. Jožef Janovský, profesor na ženskem učiteljsku v Gorici včeraj po kratki bolezni preminul. Pogreb pokojnega se vrši v petek 11. avg. ob 5. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče Sv. Križa. Goriški gospodje in gospe se vabijo, da se udeležijo pogreba.

Ij V laškem ujetništvu je stotnik pešpolka g. Kilar, sin rač. svetnika v pok. g. Jerneja Kilarja iz Ljubljane. Stotnik Kilar je bil za svojo hrabrost že trikrat odlikovan.

Ij Laških ujetnikov je sedaj na ljubljanskem Gradu nad 2200.

Ij Gostilničarji, pozor! Doznalo se je, da nekateri gostilničarji dajejo go-

stom kruh ne da bi zahtevali od njih krušne karte. Nekateri se še celo šalijo iz njih. Gostilničarji se tem potom opozarjajo, da se strogo drže tozadevnih predpisov, ker so sicer v nevarnosti, da se jim kruh sploh odtegne. Tudi se dogaja, da ne prinašajo redno ob določeni rokhi krušnih kart na magistrat. Kdor se ne bode držal predpisov, naj posledice sam sebi pripiše.

Gor.ško predmostje.

Sivi prevale severnovzhodno in vzhodno od Gorice so obronki Trnovskega gozda. Siva, mogočna klada, ki se razteza v območju 9000 ha med Vipavsko in Idrijsko dolino, je najstarejši spomenik zemeljske zgodovine.

Severno od Gorice se dviga strmi, goli, kršni hrib Sv. Valentina (572 m), katerega loči od Trnovskega gozda Soška dolina; nanj se naslanjajo valovita solčna Brda. Zraven spada tudi Kostanjeviški grič sredi mesta, s samostanom in grobnico francoskih kraljev, potem grič Stara gora in vse one valovite kope daleč dol proti jugovzhodu.

Ob vnožju hriba Sv. Valentina počiva mala vasica Št. Maver z nekdanjim noletnim bivanjem oglejskih patriarhov. Potem se lahko botijo griči Oslavje, Grojna in Kalvarijo nad Podgoro kakor prelep venec krog mesta, venec, ki se razteza od severa proti jugozapadu. V varstvu teh gričev leže trije goriški mostovi, ki vodijo čez Sočo. Grebeni gori navedenih gričev tvorijo goriško predmostje, pred katerim je izkrcavalo na tisoče in tisoče Italijanov. Soteske in grane te osamele pokrajine dvigajoče se in padajoče, komaj 240 m visoko gričevje s svojim grmovjem in podrastkom, je preluknjano in preoran od tisočev granat in šrapnelov.

(Dalje.)

Provijantiranje podmorskih čolnov.

V »La Nature« popisuje Du Verseau različne načine provijantiranja nemških podmorskih čolnov in velikanske težkoče, ki to ovirajo, prvič ker morajo podmorniki dobiti provijant daleč od domovine, in potem, ker sovražnik skuša z vsemi sredstvi to preprečiti. Provijantiranje v prijateljevi deželi je lahko, edina težkoča je le priti v pristanišča, ker sovražnik čuva dohode. Določa se pa tudi, da skušajo podmorski čolni sponožiti svoje zaloge v sovražnikovi deželi. Naravno ne pridejo tu v poštev trdna, gotova oporišča, če ni izdajstva. Verjetno je da so francoski in angleški podmorniki, ki so udrli v Marmarsko morje, izkrcali častnike in moštvo, ki si je v turških vaseh poiskalo živil in se je po 6 urah zonet vkrcalo, vredno so prišli poklicani sovražni čolni. Nemci so imeli svoje oporišče na samotnih otokih severno škotske v neki hiši ob morju, katero je bil kunil nek Nemec in kamor so Nemci oblečeni v angleške ribiče donášali živila in druge potrebne predmete.

Primeroma najjednostavnejše je provijantiranje v nevtralnih deželah, kajti vlade pri najboljši volji ne morejo stražiti celotnega obrežja in vseh ladij, podmorniki pa obiščejo le skrite zalive, katerih je obilo ob španskem in portugalskem obrežju ter v Egejskem morju. Mala, neznatna 1500 tonska ladja zamore oskrbovati šest podmornikov in nudi možnost, da se mala škoda popravi ter moštvo odpočije. Vse take ladje so preskrbljene s potvorjenimi listinami in vozijo pod nevtrarno zastavo; počasi sledijo podmorskimi čolnom, s katerimi so potom brezličnega brzjava v zvezi, tako da se lahko medsebojno določi čas in kraj za sestanek. Ako se ne morejo sestati na sidrišču, se to zgodi na odprtem morju daleč od navadnih morskih cest. Ugodnejše za sestanke je seveda sidrišče v nevtralnih vodah, kamor sovražnik ne more slediti. Kvečjemu lahko protestira proti temu, da se taka ladja nahaja v teh vodah, toda to ne pomaga nič, ker se ladja takoj lahko preseli v drug sosedni kraj. Prebivalci sami takim ladjam ne delajo nikakih zaprek, ker žanjejo od njih mastne dobičke za prodane predmete.

Večina nemških podmorskih čolnov je na potu v Sredozemsko morje dobila provijant na severnem maročanskem obrežju, ki je pod špansko oblastjo, v bližini rta Trois Fourches. Živila, katera so tam našli, so bila kupljena v Melilli in jih je na oporišče spravil nek Španec. Gazolin pa je prišel iz Nemčije.

Nemci, ki so izdelali svoj vojni načrt v mnenju, da Anglija ne poseže v vojno, so uvali, brezdomno, da bodo hitro obračunili z našim severnim ladjevjem in potem s pomočjo Italijanov premagali naše sredozemsko brodogojstvo. Toda ta lepi načrt se je izjalovil. Generalni štab je sicer vse potrebno ukrenil, da s privoljenjem Španije ali pa tudi brez tega pretvori Balearske otoke v pravo pomorsko oporišče, kakor kažejo vsi sledovi. Že ob začetku vojne je tjakaj priplula nemška ladja »Fangsturm«, ki je imela na krovu 3000 ton petroleja,

očividno za preskrbo podmorskih čolnov. Ker pa je Anglija lojalno zavzela svoje mesto med nemškimi sovražniki, je »Fangsturm« čakal zaman in je med tem služil za skrišališče številnim Nemcem, ki so od vseh strani hiteli v domovino, dokler ga ni Španka na pritisk francoske in angleške vlade prisilila, da se poda v kako špansko pristanišče, kjer ga še sedaj čuva neka topovska ladja.

Nemška admiraliteta je tudi organizirala izborni preskrbovalno službo na odprtem morju. Male jadnice so križarile v pokrajinah, kjer so se nahajali podmorski čolni, vse so bile obskrbljene s potvorjenimi, a popolnoma pravilno sestavljenimi listinami ter so vozile pod nevtrarno zastavo, tako da jim ni bilo mogoče priti do živega. Če ni bilo nobene sumljive ladje v bližini, so se brezličnim potom sporazumele s čakajočimi podmorniki, ki so v naglici spopolnili svoje zaloge in bili pripravljeno, se na prvo svarilo postavljenih straž skriti pod morsko gladino.

Vsi razlogi kažejo, da so Nemci na določenih mestih, ki so bila interesentom dobro znana, napravili celo podmorska skladišča bencina in olja, ki so bila po posebnem sistemu kablov in boj zvezana s površino. Podmorski čolni so se tu preskrbeli s potrebnim in so prazno posodo pometali v morje. Različne ladje so poročale, da so videle plavati po morju prazne zaboje in sode; po pravici se sme soditi, da ti izvirajo iz takih podvodnih oporišč.

Tako piše torej Du Versau; njegova izvajanja so dokaj zanimiva, dasiravno jim ne manjka nekaj fantastičnih domnevanj.

Razna poročila.

Plemeniti češki rodoljub. Kakor poroča »Den«, je te dni v Brnu prominul tamošnji zdravnik dr. Fr. Herzel, ki je volil na smrtni postelji 20.000 K v dobrodelne namene češkega naroda na Moravi.

Bolezni pri prebivalstvu, ki ni neposredno prizadeto po vojni. Da reši vprašanje, ali vojna vpliva na porazdelitev bolezni pri osebah, ki niso neposredno prizadete po vojni, je Pick proučil material ženske ambulance v Jakschevi kliniki (10.000 slučajev). Število želočnih bolezni se je le nebitveno pomnožilo; razloček je obstojal le v tem, da so hiperacidne oblike po številu narastle, subacidne pa padle. Ta pojav je najbrže v zvezi z vojnim kruhom. Nadale je povzročal vojni kruh začetkom srbenje kože, ki pa je pozneje izginilo. Funkcionalne živčne bolezni so se pomnožile, ostale živčne bolezni pa so ostale konstantne. Diabetes in Basedowa bolezen se nista pomnožili. Tudi oboleje ostalih organskih sistemov ne kaže izpremembe. Zdravje po vojni indirektno prizadetega prebivalstva ni trpelo bistvene škode.

Drinopoljsko odposlanstvo na Dunaju. Že teden dni je na Dunaju odposlanstvo iz Drinopolja in sicer župan, en narodni poslanec in neki inženir, da nakupijo vse potrebščine za Drinopolje, posebno stroje za domačo obrt.

V Rumuniji je poskočila cena papirja. Z vladnim privoljenjem se je v Rumuniji te dni papir podražil, in sicer za 25 odstotkov. Govori se tudi, da bo izdana prepoved, izvažati kameno olje (nafto).

— Smola. Te dni se je imela v Celovcu vršiti vojaška poroka. Ženin je dobil v to svrhu pet dni dopusta ter se je pripeljal v Celovec. A nesreča je hotela, da je nevesta zadnji hip izgubila vse za poroko potrebne listine, katere si je bila trudoma preskrbela. Vse poizvedovanje za listinami je ostalo brezuspešno in poroka se ni mogla vršiti.

Ženske dimnikarje in snažilce oken imajo v Inomostu; svojemu poslu primerno morajo seveda nositi hlače.

Lvov ima štiri milijone primanjkljaja. Iz Lvova se poroča: Mestni proračun za leto 1916/17. izkazuje štiri milijone kron primanjkljaja.

Velikanski daljnogled. Nedavno tega je bil izgotovljen v Clevelandu v severnoameriški državi Ohio velikanski daljnogled, ki je namenjen za zvezdarno Victorio. Daljnogled tehta 1100 stotov, in njegov reflektor meri v premeru 180 cm. Naravna se s pomočjo elektrike. Ta velikan je tudi za Američane pravi monstrum in nadkriljuje vse dosihodobne velike daljnogledne. Aparat s tako močnimi reflektorji izvršuje svojo nalogo le v čistem in jasnem vzduhu kalifornijske pustinje in visokih višinah.

Papež za galijske Ukrajince. Papež Benedikt XV. je poslal dunajskemu pronunciju grofu Scapinelli di Léguigno znatno vsoto 18.300 K kot dar za ukrajinsko ljudstvo v Galiciji, ki je po ponovnih ruskih izgredih težko prizadeto. Tako je sv. oče znova dokazal, da nima samo besed, kjer more vsaj nekoliko v dejanju pomagati, pokazal pa je obenem tudi, da Vatikan z očetovsko skrbjo bdi nad stiskanim ukrajinskim narodom.

Čebele kot pranašateljice poročil. V zadnjih letih se je mnogo trdilo o duševni zmožnosti čebele, a ravnotoliko je bilo oporekanja tem nazorom. Mnenja so še vedno deljena; eni vidijo v čebeli edino refleksi stroj, ki odgovarja mehanično na različne dražljaje ne da bi pri tem niti v najmanjšem kaj mislili, drugi pa povečujejo njih duševne zmožnosti in se drznejo primerjati njih hotenje in nehanje z onim človeka, veliko več pa jih je še, ki stoje nezaupno v sredi med temi nazori in čakajo končni dokaz, nagibajoč se očitno vedno bolj zadnji trditvi. Večina si namreč ne more predstavljati, da bi čebele sploh ne imele zmožnosti, razločevati posamezne barve, da je vsa rastlinska krasota na travnikih in gozdovih samo ena igrača narave brez vsakega pomena za neštete množice majhnih v solncu letajočih živalic, ko si iščejo svojo hrano. Lajku, ki gleda naravo samo z očesom naravoljuba in ne skozi oboroženo oko zoologa in botanika, ne gre v glavo, da potrebujejo čebele poseben »čut za določanje smeri«, ako hočejo iz velike razdalje zopet dospeti do svojega panja; on je mnenja, da se te živalice ravnotako naučijo in obdrže v spominu, kakor drugi, in v tem imajo čisto prav. Ta čut za poznavanje kraja so uporabljali že prej za eno igračo, namreč za napravo čebelske pošte po načinu prenašanja poročil potom poštinih golobov, ki so danes pa popolnoma izgubili svojo veljavo, ker dandanes človek sam leti po zraku. To misel, upotrebljavati čebelice za ta posel, je baje zopet vzela severnoamerikanska vojna uprava v načrt. Poročilo, ki ga stisnejo v jako majhno obliko, pride fotografirano na perutnice čebele, katero prej omamijo in posujejo njene perutnice z gelatino, dovzejo za svetlobo; nato zbudijo živalico in jo popudrajo, da postane lahko vidljiva. Ko dospe čebelica domov, jo ubijejo. Perutnice se razvijo po načinu fotografskih plošč in poročilo se lahko prebere potom povečalnega stekla. Kako se bo to obneslo, bomo videli.

106.000 kron poneveril je neki banki v Pragi 23 letni bančni uradnik Karol Kasowitz.

Odkod ime Bukovina. Dežela Bukovina je dobila svoje ime od bujnolepih bukovih gozdov. Ko je Stefan V., knez moldavski, v vojski proti Poljakom l. 1496. v vroči bitki med Prutom in Dnjestrom pri Hotinu in Črnovcih ujel 20.000 Poljakov, je dal narediti velik plug in vpreči ujetnike, s katerimi je dal vojne poljane zorati in v brazde nasejati bukovno seme. Od tam zrastlega lesa je dobila dežela svoje ime, tako vsaj se pripoveduje med bukovinskim prebivalstvom še današnji dan.

Kaj bi se dalo narediti iz 100 milijard, katere je veljala vojna? 100 milijard, katere je veljala vojna in jih imamo ententa na vesti, je tako velika vsota, da si je ni moči predstavljati, zato je prišlo nekemu švedskemu listu na misel, katere in kake kulturne vrednote bi se dale s pomočjo te velikanske vsote ustvariti. Za 100 milijard bi se dalo napraviti sledeče: 12.000 šol po 1.000.000 mark; 500 otroških domov po 1.500.000; 1000 bolnišnic po 800.000; 2000 visokih šol po 1.200.000; 50 vseučilišč po 5 milijonov; 3000 javnih knjižnic po 600.000; 200 muzejev po 3.000.000; 3.000.000 starostnih rent po 1000; 500 ubožnic po 300.000; 500 prenočišč po 800.000; 1000 domov za okrepitev po 3.000.000; 2000 ljudskih šol po 50.000; 500 zavetišč po 1.500.000; 5000 brezalkoholnih restavracij po 100.000; 2000 javnih nasadov po 800.000; 80.000 hiš s šestimi sobami, kopalnico in dvoriščem po 14.000; 1500 kopalšč in pralnic po 500.000; 800 gozdnih kolonij s 1000 hišami po 30.000; 1.000.000 poletnih hiš po 800; 2000 daljših po 4.000.000; 5000 dvoran za predavanje po 1.000.000; 1000 otroških zavetišč po 500.000; 5000 tehničnih šol po 4.000.000; 5000 šol za šivanje in gospodinjstvo po 1.000.000; 10.000 športnih prostorov po 25.000; 500.000 kmetijskih strojev po 680; 1.000.000 glav živine po 500 in 300.000 kmetij po 10.000 mark.

Morganovo premoženje. Po triletnem delu so dovršili cenitev Pierpont Morganovega premoženja in dognali, da znaša celokupna vrednost 312 milijonov mark. Polovico tega, t. j. 161 milijonov je naloženih v umetniških in knjižnih zbirkah. Začasa smrti ni imel Morgan pri sebi več nego 680 mark gotovine, pač pa so našli pri njem za nad 34.000 mark njegovih slovitih črnih cigar.

Z gobami zastrupilo se je 10 oseb v Praseditzu; 6 jih je že umrlo; 4 se še bore s smrtjo.

Dovtipen odgovor. Slavni pisatelj L. Borne je imel zdrav dovtip že kakor otrok. Ko se je nekoč zdražljiva gospodinja nanj zadržala: »Ti prideš še gotovo v peklo!« ji je deček mirno odgovoril: »Škoda, da se vas še po smrti ne bom znebil!«

Avtomobilna kapa Asquithova in Jellicoesa na dražbi. Med predmeti, ki so prišli na dražbo dne 24. julija v Hotelu Cecil v korist Star in Garter-nabiranja, so se nahajali po Weekly Dispatch tudi sledeči: avtomobilna kapa Asquithova, zajec (izuvač) admiral Jellicoesa, pero in podpis Anthonija Hope, cigaretna doza John Galsworthija, par rokavic Sira George Alexander, domače perilo madame Clare Butts, vrhni klobuk Geralda du Mauriers, ročna torbica Ellene Terry, ovrtnik Lewisor Harcourt.

40 ovac ubila je strela na Platti, nad Knorzovo kočo, kakor se poroča iz Partenkirchna.

Nad 300.000 kron poneveril je načelnik nekega oddelka prve hranilnice v Debrecinu Jurij Harangy.

Med severnimi in južnimi Nemci. Kako daleč sega — nenaklonjenost nekaterih krogov bavarskega prebivalstva proti severno-nemškemu letovičarjem, priča nastopni razglas župana neke bavarske občine: »Poletnim gostom iz nemške države (izvzemši Bavarce) občina ne bo več izdajala krušnih in mesnih kart. Gostilne niso več opravljene v izdajanju mesnih kart. Deželne marke Elzas-lotaringške, Badenske, Württenberske, kraljestva Saksonskega, Saksonsko-Koburske in Heške so veljavne tudi nadalje.« Na Bavarskem je namreč oddajanje kruha tako urejeno, da vsakdo, ki se tam muhi nekoliko časa, dobi zvezek krušnih kart, s katerimi more povsod dobiti potrebnega kruha. Deželne znamke, nekaterih južnonemških držav in Saksonske so veljavne tudi na Bavarskem. Slično je uravnano tudi kupovanje mesa. Gornja objava pa enostavno izključuje Pruse od dobivanja kruha in mesa v občini. »Berliner Tageblatt« pripominja: Nadejati se je, da bavarska vlada hitro napravi konec samovlastnosti tega prusožrca!

Gospodarstvo.

— **Promet s krompirjem.** Ministrstvo za notranje stvari je v sporazumljenju z udeleženi ministri izdalo naredbu, ki uravnava promet s krompirjem letine 1916. Dočim je v minoletem letu obstajal le režim najvišjih cen, nastopi sedaj dalekosežnejše upravljanje, da se zagotovi pokritje potrebe posebej v velikih centrih porabe in s predpisanimi cenami. Okraji, ki imajo prebitek, se bodo morali sami preskrbljati, okraji pa, ki imajo pomanjkanje, bodo dobivali iz tistih okrajev s prebitkom, ki so za prevažanje najbližji. Potrebne množine bodo zahtevale politične oblasti pri kmetovalcih. Zahteva pa se mora postaviti tudi po občinah, tako da se vsem posestnikom krompirja iste občine predpiše množina, ki jo morajo oddati. — Občina mora določiti porazdelitev oddaje na posamične posestnike krompirja. Pri porazdeljevanju kontingenta, ki ga je nabrali, na posamezne kmetovalce ali občine, se je ozirati na to, da se posestniku krompirja prepusti toliko, kolikor ga potrebuje za hrano, krmljenje in za seme. — Zahtevana množina se ne sme ne zapreti, ne izdelati, ne porabiti, ne krmiti z njo, ne prodati. Tehnično komercialno oddajanje potrebnim deželam in okrajem bo vršil vojni prometni zavod. Ta zavod mora zaprte množine pokupiti najkasneje do 31. maja 1917. Poljedelcem je torej dana gotovost, da se tista množina, glede katere jim je odtegnjena pravica do razpolaganja, plača po zakoniti najvišji ceni. Vsakodnevno potrebno množino bo zavod zahteval ali pri posestniku krompirja, ali pri občini. Občine, ki dobe krompir, bodo morale odkazano blago sprejeti in je razdeliti. Morejo tudi v lastnih razprodajališčih oddajati krompir konsumentom. Prevažanje se ima urediti tako, da bo tudi pri sedanjih težavah železniškega obrata zagotovljeno kritje potrebščine jeseni in zime velikih konsumnih območij. Politične oblasti morejo v slučaju potrebe zahtevati proti primerni odškodnini ali zemljišča, ali prostore za vkladanje krompirja. Sicer pa je pričakovati, da bo na jesen možno tako obilno kritje potrebščine, da bodo mogla gospodinjstva sama po kletih vkladati svojo potrebščino za zimo. Minister za notranje stvari in z njegovim pooblastilom morejo politične oblasti izvesti uravnavo porabe za namene ljudske prehrane, ali pa naložiti določeni občinam, naj to uravnavo izvedejo v svojem območju. Ker pa je krompir najceneje živilo in sredstvo nasičenja širokih slojev prebivalstva, se za sedaj ne nameruje nikakoli omejitev porabe. — Minister za notranje stvari more v sporazumljenju s poljedelskim ministrom določiti, v koliki izmeri se more krompir porabiti za krmljenje. Poraba krompirja za izdelovanje špirta in za obrtne žgalsnice je prepovedana. Izdelovanje krompirja v obrtnih obratih, ki izdelujejo skrob in skrobne produkte, se uredi s predpisom najvišjih množin. Vsak posestnik krompirja je obvezan, da pravočasno pobere sad, skrbno postopa z njim in ga primerno shrani. Glede razpošiljanja določa naredba: Pošiljatelj v množinah nad 100 kil

potrebujejo za prevažanje z železnico ali ladjo prevoznega potrdila, ki je more izdati ali politična oblast ali vojni prometni zavod. Promet z vozovi po cestah ali v množinah izpod 100 kil ni torej podrejen oblastveni uravnavi. Prestopki naredb se kaznujejo z globami do 5000 K ali zaporom do 6 mesecev. Obrtnikom se more tudi odtegniti pravica do obrtovanja. Določbe glede najvišjih cen in glede prometa s krompirjem za seme se izdajo v najkrajšem času.

Pogrešane družine s Primorskega.

Pogreša se Katarina Mavrič, 30 let stara žena, rojena Beč v Krasnem št. 1, županstvo Kviško, glavarstvo Gorica, s štirimi otroci od 23. maja 1915. Mož Katarine Mavrič se nahaja od takrat v Blatni Brezovici pri Vrhniki pri trenu k. k. Mob. Pferdespital. — Pogreša se Jožef Buh, 7. lov. bat., 4. stot., od 13. julija 1915, ko je iz Bukovine zadnjikrat pisal z bojnega polja. Kdor kaj ve o omenjenih osebah, naj naznani: Marijana Buh v Bevkah št. 47, p. Vrhnika, Kranjsko. — Išče se družina Tomaža Medvešček iz vasi Anhovo pri Kanalu št. 148. Ob pričetku vojske z Italijo je bila odgnana na Italijansko in od tedaj ni več glasu o njej. Ko bi kdo kaj vedel, naj blagovoli sporočiti posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38. — Fr. Pontas, 10. K. T. D., Kommandotraining, vojna pošta 98, išče svojo družino, ki je doma iz Kobarida št. 165 in o kateri že več kot leto dni ne ve ničesar.

Pogrešani vojaki.

Pogreša se: Matija Pavlovič, k. k. Landsturminfanterieregiment Nr. 27. Zadnje poročilo o njem je došlo 27. junija 1916. Sedaj pa se je raznesel glas, da je najbrže padel v boju prvih dni tega meseca. Pojasnila prosi Marija Pavlovič, posestnica, Goriče 9 pri Hrenovicah, p. Hrašče pri Postojni. — Iščem svojega prijatelja Angela Trčel, doma iz Šturja pri Ajdovščini; zadnjič sva se vidla 9. aprila 1915 v gozdih Karpatih. Prijaznih naznanil prosim na naslov: Jožef Tomšič, Lir. 35, 2 baon., 5. komp. — Marija Gabršček, Trtnik 21, p. Podbrdo, Goriško, prosi, da naj ji sporoči dotični, ki je naznanil v neki juljevi številki »Slovenca«, da se nahaja Ivan Kragelj iz Tolmina v ruskem ujetništvu, če mu je morda znano še kaj več o tem Ivanu Kragelju. Blagovoli ji naj naznaniti, pri katerem polku je služboval, iz katere vasi je doma in drugo. Prosim, da mi to sporoči ne gornji naslov. — Pogreša se od 8. septembra 1914 Franc Božič, rezervist 17. pešpolka, 1. stotnija, rojen leta 1887 na Uhanjah h. št. 197 pri Ajdovščini; bil je v Galiciji. Kdor bi vedel kaj zanesljivega, naj sporoči očetu Fr. Božič, Uhanje 197, p. Ajdovščina (tudi proti plačilu). — Ivana Ciglič, k. k. Flüchtlingslager, Bruck a. d. Leitha, Baracke 13, vrata 5, išče svojega moža Josipa Ciglič, 9. lov. baon., 1. stot., ki je odšel na italijansko bojišče in od takrat ni od njega nobenega glasu.

Par sličic iz Nemčije.

V »Domoljubu« čitamo: Moških nevojakov srečaš povsod še mnogo. Devetnajstletni še niso klicani in nad 45 let je še vse doma; dopustov je tudi toliko, da gre vse potrebno kmetijsko in obrtno življenje, pa tudi šolstvo svojo pot. Vojaštva ne zmanjkuje; da bi se rabile že poslednje rezerve, kakor se tolaži kak sovražni Francoz, je prazna.

Letina je letos posebno dobra v vseh ozirih. Krompirja je toliko, da ga v večjih množinah vozijo v Prago, kjer ga ni. Danes, dne 4. avgusta, sem sam videl, da je bil praški trg brez krompirja. Do zdaj je bilo na Nemškem prepovedano krmiti s krompirjem prešiče; te dni se je ta prepoved razveljavila; dovolj ga bo za ljudi in živali. Tudi sadje lepo kaže in zgodnjega dobiš, kolikor hočeš. Kruha tudi ne manjka. Pač imajo tudi tam listke za kruh, toda brez težave dobiš kruha v gostilni, pa tudi pri peku brez listka. Cena je v tem slučaju nekoliko višja. Kruh si lahko izbereš, črn ali bel.

Samo s sladkorjem in z mesom je treba varčevati. Namesto sladkorja začnajo rabiti že precej splošno saharin, ki pač nima nobene redilnosti, pa je zato cenejši od sladkorja. Mesa je Nemec v mirnih časih mnogo porabil; zdaj ga pogreša. Ravno tako se mu toži po surovem maslu, ki ga je bil tako vajen; toda nikjer ni čutili, da bi mu postna hrana škodila. Jesti ima dovolj za potrebo, četudi si mora odreči marsikaj. Kar mu gosposka ukaže, uboga; posameznik ve, da ne sme misliti samo nase, nego na splošnost in da se mora podvreči redu, ki skrbi za vse.

Še nekaj mi je bilo posebno všeč: tudi po največjih mestih po ulicah, kjer prebiva in se kreče najbogatejša gospoda, vidiš veliko več vojnemu času primerne skromno-

sti in priprostosti in veliko manj lišpa, nego na Dunaju, v Pragi ali celo v Karlovih in Marijinih toplicah.

Cerkveno, versko življenje se je splošno pomladilo in poživilo pri katoličanih in tudi pri protestantih. Zlasti med protestanti se je število takih, kateri so se cerkve popolnoma odvadili, silno množilo. Vojska je mnogim zopet pokazala pot v cerkev. Tudi ob delavnikih imajo protestantje — tu gredo pač za katoličani — molitvene ure, voj. pobožnosti. Pa to-le: V veličastni draždanski katoliški dvorni cerkvi imaš razglaš, kdaj je božja služba za Srbe, kje in kako morejo k spovedi; ravno tako, kam naj se v verskem oziru obrnejo Poljaki, ki prihajajo delat na kmete ali služiti v mesto — v srbskem, oziroma v poljskem jeziku. Med duhovniki stolne cerkve imaš Poljaka in par Srbov (Vendov, kakor jim pravijo Nemci). Dnevno časopisje piše domala brez izjeme o verskih in cerkvenih rečeh silno dostojno; navadno priobčujejo vsi večji listi ob sobotah spored božje službe po vseh cerkvah svojega mesta za cel teden. Mi smo pač bližje vzhodnim deželam.

VILA NA BLEDU

lepa ob jezeru ležeča, s 7 sobami in 1 kabineto, lastno kopeljo v jezeru, pravico do čolnov, z vodovodom, se da celoletno v najem ali se proda. Krasno bivališče za begunce in rekonvalescente. Več v Selenburgovi ulici št. 1, I. nadstr. od 2. do 3. popoldan.

Ugoden nakup!

Radi vpoklica k vojakom in preselitve se prodaja v Ljubljani, v bližini farne cerkve dvonadstropna

Hiša

v kateri se nahaja več let stara dobro vpeljana trgovina. — Polzve se pri Alojziju Kocmurju v pisarni Dr. Pegana naspr. Dunajski mitnice.

Išče se za 1. september ali prej

meblovano stanovanje

obstoječe iz 2 sob s 3 posteljami in kuhinje. — Ponudbe na I. V. Ljubljana, poštini predal 26.

Kupim večji

BUKOV GOZD

Ponudbe se prosijo samo od onih, kateri gozdi se ne nahajajo nad eno uro od železniške postaje. Naslov: Ljubljana — poštini predal 151.

Psa frmačca

dobro dresiranega kupi takoj Ivan Zelen v Senožetah.

Zopet sem tu

in pošiljam, dokler je kaj zaloge, 1 zavoj cefirja, kanafasa, satena, batista, blaga za dame itd. 20 m za K 44— ali 40 m za 86 K poštine prosto. Dolgost in vrsto blaga lahko vsak sam navede.

Razpošilja stara in slovita trvdka

Jaroslav Marek, tkalnica in razpošiljalnica v Bistri pri Novem mestu ob Metavi Češko. 1775

Pozneje blaga ne bo dobili.

Absolventinja

trgovskega tečaja, zmožna računstva, knjigovodstva in obeh deželnih jezikov, strojepisja, korespondence in pisarniških del želi primernega mesta v mestu ali izven mesta. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 1869.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež ter sploh vse deželne pridelke kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Isto tako tudi vsako množino raznovrstnih praznih sodov in vreč.

Kranjska industrijska družba na Jesenicah-Fužinah sprejme takoj več zmožnih

elektrikov

in električnih pomožnih delavcev. Kdor želi vstopiti v to službo, naj se zgleda pismeno pri kranjski industrijski družbi, objavi svoje zahteve, priloži svoja spričevala, ter naznani možnost vstopa. 1872

Hiša

v kateri je stara pekarija na glavni cesti v Spodnji Šiški nasproti bodoče župne cerkve, se pod ugodnimi pogoji prodaja. 1804

Več pove lastnik Rudolf Oroszy, Ljubljana.

1431

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam. Cena lončku z jamstvenim pismom

K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov K 5-50. Stotine zahvalnic in priznanj. Pojenje nog in rok odpravi Ita-prašek. Cena K 1-50, 3 škatle K 3-50. Kemény Kaschau (Kassa) I., poštini predal 12/844 Ogrsko.

Prosim, oglejte si predležene oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Cloveške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvla

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Antonija Janovsky naznanja globoko razžaloščenje v svojem in v imenu svojih otrok vsem prijateljem in znancem, da je umrl njen ljubjeni mož, oziroma oče, stari oče, brat, gospod

JOSIP JANOVSKY
c. kr. profesor na ženskem učiteljskem v Gorici

po kratkem težkem trpljenju v starosti 60 let, prejemši sveto-tajstva za umirajoče.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v petek 11. avg. ob 6. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 10. avgusta 1916.

Žalujoci ostali.

Brez posebnega obvestila.